

**Derde Meting
Maatschappelijk
Verantwoord Ondernemen
Vereniging Innovatieve
Geneesmiddelen**

Augustus 2026

**Vereniging
Innovatieve
Geneesmiddelen**

Stichting MVO-Register
Castricummer Werf 104
1901 RS Castricum

The Netherlands
+31 (0)88 - 004 77 50
www.mvo-register.nl

Derde Meting Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen Vereniging Innovatieve Geneesmiddelen

Augustus 2026

MVO

Samenvatting

0.1

Aanleiding en Inleiding

De Vereniging Innovatieve Geneesmiddelen (VIG) vertegenwoordigt 45 internationale, innovatieve geneesmiddelbedrijven die zich richten op onderzoek en ontwikkeling van nieuwe geneesmiddelen. Met innovaties richten zij zich op het verbeteren en verlengen van het leven van patiënten. Het portfolio van de leden is gevarieerd: van oncologie tot neurologie en van zeldzame ziekten tot volksziekten.

De VIG stimuleert het ontwikkelen van Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO) onder haar leden. MVO is ook onderdeel van haar maatschappelijke code. De VIG heeft Stichting MVO-Register gevraagd de stand van MVO onder haar leden in beeld te brengen op basis van de belangrijkste dilemma’s en gericht op de Nederlandse markt.

Daartoe is de TIM-meting gebruikt, welke bestaat uit het meten van de volwassenheid in Transparantie, Impact en MVO-management conform het TIM-protocol van Stichting MVO-Register. Het protocol is gebaseerd op internationale standaarden, richtlijnen en wetgeving zoals ISO 26000, Sustainable Development Goals, Global Reporting Initiative, OESO/UNGC, CSDDD en CSRD. Daarnaast heeft de TIM-meting ook haar eigen karakter en methodiek, doordat zij onderdelen uit de internationale richtlijnen laat samenkomen en deze specifiek gericht zijn op het maken van impact.

Medicijnen kunnen een aanzienlijke impact hebben op het leven van mensen door ziekten te behandelen of te voorkomen, symptomen te verlichten en de algehele gezondheid en levenskwaliteit te verbeteren. Bedrijven die medicijnen ontwikkelen en maken dragen per definitie bij aan Sustainable Development Goal nummer 3: Goede gezondheid en welzijn. Kortom, de farmaceutische sector levert een wezenlijke bijdrage aan de samenleving.

Maar hoe verantwoord opereren deze bedrijven? Elk bedrijf laat een milieu- en sociale footprint achter op de wereld. En rondom het ontwikkelen, produceren en gebruiken van medicijnen liggen diverse dilemma’s. Denk aan de CO2-footprint van medicijnen of de herkomst van grondstoffen en onder welke arbeidsomstandigheden deze worden geproduceerd.

Dit derde rapport is een samenvatting van alle metingen die zijn uitgevoerd onder de VIG-leden. We belichten in dit rapport wat er al goed gaat binnen de VIG en waar de kansen liggen voor de toekomst. Elk deelnemend VIG-lid ontvangt ook een individueel rapport, inclusief benchmark.

0.2
Project aanpak

Stichting MVO-Register gebruikt de TIM-meting als vehikel om de VIG-leden door te meten. Het project loopt drie jaar, waarbij in het eerste jaar een nulmeting is gedaan welke daarna eens per jaar wordt herhaald. Bij een TIM-meting wordt gemeten op drie pijlers: Transparantie, Impact en MVO-Management.

De scope van dit project is ‘Nederland’. Het doel van dit project is om MVO te plaatsen in een Nederlandse context. Dat er gekeken is naar MVO-ontwikkeling vanuit het Nederlandse perspectief wil niet zeggen dat (internationale) hoofdkantoren geen grote rol spelen in die ontwikkelingen. De essentie in de scopebepaling wordt gevangen in de volgende vraag: ‘Welke impact ontstaat door de activiteiten die in Nederland worden ondernomen?’

- In het impact-deel van het onderzoek zijn de volgende MVO-aspecten onderzocht:
- Milieubelasting geneesmiddelen
 - Klimaat en energie
 - Gezond en veilig werken
 - Toegang tot betaalbare medicijnen
 - Maatschappelijk verantwoord inkopen

0.3
Resultaten VIG Bedrijven

In het onderzoek zijn de resultaten van 35 VIG-leden verwerkt. Hieronder een overzicht van de gescoorde onderdelen:

<i>TIM scores en onderdelen</i>	<i>2023</i>	<i>2024</i>	<i>2025</i>
Transparantie	2%	26%	26%
Volledigheid	0%	27%	26%
Zekerheid	12%	23%	26%
Impact	50%	58%	60%
Milieubelasting geneesmiddelen	39%	42%	43%
Klimaat en energie	61%	72%	78%
Gezond en veilig werken	59%	71%	75%
Toegang tot betaalbare medicijnen	45%	56%	58%
Maatschappelijk verantwoord inkopen	43%	47%	48%
Management	61%	69%	70%
MVO commitment	79%	92%	93%
Gedragscode	84%	91%	91%
Bestuur	59%	75%	78%
Management aanpak en -beoordeling	41%	44%	45%
MVO onderwerp selectie	65%	70%	72%
Stakeholders en materialiteit	72%	75%	76%
Due diligence	46%	47%	47%
TIM score	42%	53%	55%

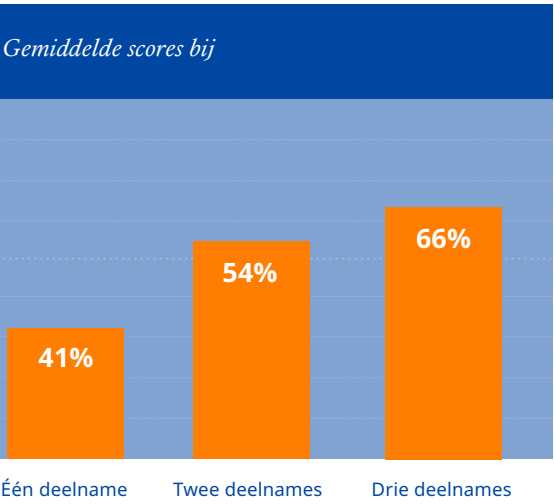
In dit onderzoek zijn de resultaten van 35 VIG-leden verwerkt (78 procent van de leden). Van deze groep heeft 37 procent alle keren deelgenomen, 37 procent voor de tweede keer en voor 26 procent is deelname eenmalig geweest. Van alle VIG-leden neemt 4 procent dit jaar voor het eerst deel. Dit jaar hebben 25 bedrijven van de 45 VIG-leden deelgenomen aan dit project, gelijk aan vorig jaar. Daarmee is de actieve respons 56 procent.

Met een gemiddelde stijging van 2 procent ten opzichte van 2024 en 13 procent ten opzichte van de nulmeting zien we de positieve tendens doorzetten maar wel afvlakken. Waar de sector met de nulmeting 42 procent scoorde, halen de nieuwe deelnemers aan het onderzoek gemiddeld meteen al 51 procent. Dat is 9 procent meer dan het resultaat van de nulmeting.

Metten werkt

Vanuit deze derde meting wordt goed zichtbaar dat de MVO-prestaties van de VIG-leden die actief deelnemen aan de meting ook daadwerkelijk verbeteren en dat komt tot uiting in hun score!

Actieve deelname loont aantoonbaar: leden die aan alle metingen meededen stegen 18 procent (score 66 procent, 4 sterren), bij twee deelnames was dat 9 procent (54 procent, 3 sterren), tegenover 41 procent (2 sterren) bij een eenmalige deelname. Actief bijwerken en aandacht voor ESG leveren dus resultaat op.

0.4

Overwegingen per pijler

Per pijler blijven een aantal aandachtspunten staan.

- *Transparantie:* Naast de mondiale rapportages van de hoofdkantoren blijft lokale, Nederlandse MVO-verslaggeving nodig, met begrijpelijke en in context geplaatste MVO-verhalen. Het aantal leden dat de rapportage publiekelijk deelt groeit; deze groep scoort gemiddeld 78 procent.
- *Impact:* De individuele aandachtspunten verschillen per thema, maar de rode draad is het concreter en meetbaarder maken van lokale inspanningen, van Product Stewardship en klimaat en energie tot vitaliteit, toegang tot betaalbare geneesmiddelen en verantwoord inkopen. Over de volle breedte groeide de sector 2 procent; het daadwerkelijk meten van impact, in plaats van alleen het bestaan van een programma aantonen, blijft daarbij het belangrijkste aandachtspunt.
- *Management:* MVO-verantwoordelijkheid is op lokaal niveau vaak diffuus belegd en vraagt om betere borging, net als het vertalen van internationale ambities naar SMART lokale doelstellingen en het explicieter organiseren van lokale stakeholderdialoog.

0.5

Conclusies en aanbevelingen

Na drie metingen zijn er drie conclusies te trekken:

1. *Meetbare progressie door actieve deelname:* leden die herhaald en actief deelnemen, laten aantoonbaar een hoger MVO-volwassenheidsniveau zien.
2. *Transparantie als prestatie-aanjager:* leden die hun lokale rapportage publiek maken, behalen de hoogste gemiddelde score, 78 procent.
3. *Gerichte capaciteitsoptimalisatie:* voor onderwerpen die aantoonbaar onder controle zijn, volstaat een geconsolideerde rapportage op hoofdlijnen, waardoor ruimte ontstaat voor opkomende en complexere duurzaamheidsvraagstukken.

Dit vertaalt zich in drie vervolgstappen:

1. *Van proces naar impact:* Het koppelen van concrete lokale KPI's aan de vijf impactthema's en het opstellen van een SMART-doelstelling per KPI.
2. *Transparantie als vliegwiel voor vertrouwen:* Het actief delen van meetresultaten en MVO-verhalen via stakeholderdialogen.
3. *Gerichte focus en capaciteitsoptimalisatie:* Het rapporteren over onderwerpen die onder controle zijn op hoofdlijnen, om ruimte te maken voor nieuwe thema's.

Inhoud

0.	Samenvatting	3
1.	Inleiding	10
2.	Project aanpak	12
2.1	Werkwijze TIM meting	13
2.1.1	Scope overwegingen	13
2.1.2	Selectie MVO-aspecten	15
3.	Resultaten VIG Bedrijven	18
3.1	Deelname	18
3.2	Gemiddelden scores VIG-Leden	19
3.3	Transparantie	20
3.3.1	Volledigheid	20
3.3.2	Zekerheid	20
3.4	Impact	20
3.4.1	Milieubelasting geneesmiddelen	21
3.4.2	Klimaat & energie	22
3.4.3	Gezond en veilig werken	24
3.4.4	Klinische onderzoek	24
3.4.5	Toegang tot betaalbare geneesmiddelen	24
3.4.6	Maatschappelijk verantwoord inkopen (MVI)	25
3.5	MVO-Management	28
3.5.1	Commitment	28
3.5.2	Gedragscode	28
3.5.3	Bestuur	28
3.5.4	MVO-Aanpak	29
3.5.5	MVO relevantiebepaling	30
3.5.6	Stakeholders & Materialiteit	30
3.5.7	Due diligence	30
4.	Overwegingen per Pijler	32
4.1	Transparantie	34
4.2	Impact	35
4.3	Management	35
5.	Conclusies en aanbevelingen	40
5.1	Constateringen	41
5.2	Vervolgstappen	42
	Bijlage TIM kaarten	44

I. Inleiding

De Vereniging Innovatieve Geneesmiddelen (VIG) vertegenwoordigt 45 internationale, innovatieve geneesmiddelbedrijven, die zich richten op onderzoek en ontwikkeling van nieuwe geneesmiddelen. Met innovaties streven zij naar het verbeteren en verlengen van het leven van patiënten. Het portfolio van de leden is gevarieerd: van oncologie tot neurologie en van zeldzame ziekten tot volksziekten.

De VIG stimuleert het ontwikkelen van Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO) onder haar leden.. MVO is ook onderdeel van haar maatschappelijke code. De VIG heeft Stichting MVO-Register gevraagd de stand van MVO onder haar leden in beeld te brengen, op basis van de belangrijkste dilemma's en gericht op de Nederlandse markt.

Daartoe is de TIM-meting gebruikt, welke bestaat uit het meten van de volwassenheid in Transparantie, Impact en MVO-management, conform het TIM-protocol van Stichting MVO-Register. Het protocol is gebaseerd op internationale standaarden, richtlijnen en wetgeving zoals ISO 26000, Sustainable Development Goals, Global Reporting Initiative, OESO/UNGC, CSDDD en CSRD. Daarnaast heeft de TIM-meting ook haar eigen karakter en methodiek, doordat zij onderdelen uit de internationale richtlijnen laat samenkomen en deze specifiek gericht zijn op het maken van impact.

Medicijnen kunnen een aanzienlijke impact hebben op het leven van mensen door ziekten te behandelen, symptomen te verlichten, ziekten te voorkomen en de algehele gezondheid en levenskwaliteit te verbeteren. Bedrijven die medicijnen ontwikkelen en maken dragen per definitie bij aan Sustainable Development Goal nummer 3: goede gezondheid en welzijn. Kortom, de farmaceutische sector levert een wezenlijke bijdrage aan de samenleving.

Maar hoe verantwoord opereren deze bedrijven? Elk bedrijf laat een milieu- en sociale footprint achter op de wereld. En rondom het ontwikkelen, produceren en gebruiken van medicijnen liggen diverse dilemma's. Denk aan de CO2-footprint van medicijnen, de herkomst van grondstoffen, onder welke arbeidsomstandigheden deze worden geproduceerd, etc.

Doelstellingen Project

Het VIG MVO project omvat de volgende doelstellingen:

- Een nulmeting uitvoeren onder alle VIG-leden om tastbaar en visueel te maken wat er allemaal al gebeurt op het gebied van MVO, inclusief twee jaarlijkse vervolgmetingen.
- De VIG-leden op een praktische manier helpen te bepalen welke MVO-thema's relevant en significant zijn zodat er focus kan komen in de MVO-ontwikkeling en activiteiten.
- Het inzichtelijk maken voor directies waar de MVO-kansen & risico's liggen, gezien de Nederlandse scope en de daarbij behorende invloedsfeer.

Stichting MVO-Register gebruikt de TIM-meting als vehikel om de VIG-leden door te meten.

Transparantie
Impact
MVO Management

Het project loopt drie jaar, waarbij in het eerste jaar een nulmeting wordt gedaan welke daarna eens per jaar wordt herhaald.

Als Stichting MVO-Register ondersteunen we dergelijke initiatieven. Elke sector bevindt zich in een andere fase van MVO-ontwikkeling. Sectoren die voorop lopen, doen dit vaak onder druk van hun stakeholders. Wat betreft de vooruitgang binnen de farmaceutische industrie spelen ook overheidsreguleringen en de rol van verzekeraars een belangrijke rol. Er wordt reeds veel ondernomen binnen de farmaceutische industrie en deze meting is een inventarisatie om deze inspanningen zoveel mogelijk in kaart te brengen.

Dit derde rapport is een samenvatting van alle metingen die zijn uitgevoerd onder de VIG-leden. We belichten in dit rapport wat er al goed gaat binnen de VIG en waar de kansen liggen voor de toekomst. Elk deelnemend VIG-lid ontvangt ook een individueel rapport, inclusief benchmark.

2. Project aanpak

Stichting MVO-Register maakt gebruik van de TIM-meting om de VIG-leden door te meten. Tijdens de TIM-meting wordt gemeten waar elk lid staat in de MVO-ontwikkeling en waar voor de komende periode de belangrijkste ontwikkelpunten liggen om bij te dragen aan de MVO-doelen.

Voor elke individuele meting zijn de volgende stappen doorlopen:

- Kick off
- Samenstellen MVO-dossier
- Indienen MVO-dossier
- Uitvoeren meting:
 - transparantiemeting;
 - impactmeting;
 - MVO-management meting; en toekennen sterrenstatus.
- Publicatie resultaat
- Management briefing

Ieder VIG-lid is in Q4 2025 uitgenodigd om deel te nemen aan de meting voor zijn of haar organisatie. Er is een aantal centrale online kick-offsessies gehouden waarin de VIG-leden zijn voorgelicht over het project, de aanpak en wat er van hun werd verwacht om metingen te kunnen uitvoeren. Er is een helpdesk beschikbaar gesteld voor VIG-leden met vragen.

Om het MVO-dossier samen te stellen hebben de VIG-leden toegang gekregen tot het MVO-Registerportaal waarmee zij hun MVO-dossier kunnen vormen ten behoeve van de meting. Daarna is het dossier ingediend.

Vervolgens zijn de individuele beoordelingen uitgevoerd, waarna elk lid dat het MVO dossier heeft ingediend de mogelijkheid heeft gehad om een individuele management briefing aan te vragen waarin de individuele resultaten zijn besproken.

Consolideren TIM-metingen

De resultaten van de individuele metingen zijn geconsolideerd in dit rapport. Hierdoor is een goed beeld ontstaan van waar de VIG-leden als collectief staan op het gebied van MVO. Van de collectieve meetresultaten is ook per onderdeel een benchmarkscore gemaakt. Gepaard met het verschijnen van dit rapport ontvangen de VIG-leden nog een overzicht van hoe zij presteren ten opzichte van het VIG-gemiddelde.

De vervolgmetingen zijn de afgelopen jaren volgens hetzelfde protocol uitgevoerd. Hierdoor wordt de voortgang van de leden van de VIG zichtbaar gemaakt, op basis van op feiten.

2.1

Werkwijze TIM meting

De TIM-meting bestaat uit het meten van de volwassenheid in Transparantie, Impact en MVO-management conform

het TIM-protocol van Stichting MVO-Register. Het TIM-protocol is publiek beschikbaar (gratis login verkrijgbaar).

Transparantie focust op welke informatie publiek beschikbaar is. De componenten waarop transparantie mag worden verwacht worden individueel bepaald door de 'minimum standaard transparantie', opgenomen in het TIM-protocol.

De impactmeting focust zich op de top vijf meest relevante MVO-aspecten van elk VIG-lid. Deze top vijf kan per bedrijf verschillen. De top vijf wordt geformuleerd op basis van de kernactiviteiten van elk lid en op basis van de Nederlandse scope en invloedsfeer (zie ook §2.1.2).

De verwachtingen op basis van MVO-management worden ook bepaald door de 'minimum standaard transparantie', zoals aangegeven in het TIM-protocol.

2.1.1

Scope overwegingen

Zoals aangegeven is de scope van dit project 'Nederland'. Het doel van dit project is om MVO te plaatsen in een Nederlandse context, niet om 45 internationale rapporten te reviewen en daar een oordeel over te geven. Dat gekeken is naar MVO-ontwikkeling vanuit de Nederlandse context wil echter niet zeggen dat het (internationale) hoofdkantoor geen grote rol speelt in die ontwikkelingen. De essentie in de scopebepaling wordt gevangen door de volgende vraag:

'Welke impact ontstaat door de activiteiten die in Nederland worden ondernomen?'

In veel gevallen is het het (internationale) hoofdkantoor dat de programma's actief uitvoert.

TIM Meting
POWERED BY MVO REGISTER

<i>Thema</i>	<i>Overwegingen</i>
Milieubelasting geneesmiddelen	Op het moment dat medicijnen na goedkeuring door het Europees Geneesmiddelenbureau (EMA) op de markt zijn gebracht, ligt al vast welke werkzame stoffen en hulpstoffen worden gebruikt. En hiermee ook welke afbraakproducten te verwachten zijn. Het indienen van het dossier, inclusief kennis over de milieueffecten is hiermee een aangelegenheid van het (internationale) hoofdkantoor waar de productie of lokale handelsorganisatie geen invloed meer op heeft. Een productielocatie kan zich inspannen te voorkomen dat (afval van) medicijnen in het afval en/of afvalwater terecht komt. Van een lokale handelsorganisatie mag worden verwacht dat zij informatie verstrekt over de invloed van de medicijnen en afbraakproducten van medicijnen op het milieu en hoe negatieve gevolgen kunnen worden voorkomen. NB: De milieueffecten van de afbraakproducten van medicijnen hebben in de afgelopen decennia slechts beperkt aandacht gekregen. Het verbeteren van de aandacht op dit onderwerp bij zowel ontwerp als ontwikkeling en bij de toelating bij de EMA krijgt toenemend de aandacht.
Klimaat & energie	De klimaat footprint kan worden opgesplitst in de footprint van de organisatie en de footprint van de producten. Vanuit het blikveld lokale scope kan invloed worden uitgeoefend op de footprint van de lokale organisatie (handelskantoor en fabriek) en de distributie van de producten. De footprint van de producten zelf, inclusief vervaardiging van de grondstoffen, betreft een aangelegenheid waarop de lokale organisatie beperkt tot geen invloed heeft.
Gezond en veilig werken	Het (internationale) hoofdkantoor is vaak nadrukkelijk aanwezig als het gaat om veiligheid en gezondheid. Zeker als het productielocaties betreft. Het is ook een MVO-aspect dat gemakkelijk in de lokale scope geplaatst kan worden. Veiligheid in de keten is een onderwerp dat via Maatschappelijk Verantwoord Inkopen gemanaged kan worden.
Klinisch onderzoek	Klinisch onderzoek en verantwoordelijkheid nemen ten aanzien van de potentiële effecten richting de deelnemers is een aangelegenheid van de organisatie die ontwerp en ontwikkeling toepast. Dit kan de lokale organisatie betreffen of het (internationale) hoofdkantoor, afhankelijk van waar deze geplaatst is binnen de organisatie.
Toegang tot betaalbare geneesmiddelen	De betaalbaarheid van medicijnen heeft in deze meting nadrukkelijk een Nederlandse scope. Waar het (internationale) hoofdkantoor mogelijk activiteiten plant in landen met een lager welvaartsniveau, is de aandacht voor deze meting gevestigd op de activiteiten van de lokale organisatie.
Maatschappelijk verantwoord inkopen	Ook als productieactiviteiten in Nederland plaatsvinden wordt de inkoop van ingrediënten over het algemeen gemanaged vanuit het (internationale) hoofdkantoor. De impact in de keten, hetzij negatief, hetzij positief, is er omdat in Nederland medicijnen worden verkocht. Vanuit dit onderzoek kan worden volstaan met het volgen van het programma van het (internationale) hoofdkantoor ten aanzien van maatschappelijk verantwoord inkopen.

2.1.2
Selectie MVO-aspecten

Het bepalen van de top vijf MVO-aspecten per organisatie gebeurt in twee stappen.

1. Stichting MVO-Register onderhoudt een systeem van ‘TIM-kaarten’ waarbij per sector/ categorie een top vijf aan MVO-aspecten wordt bepaald. De TIM-kaarten maken MVO toegankelijk en implementeerbaar voor alle organisaties. Een TIM-kaart laat zien welke MVO-aspecten het meest relevant zijn per bedrijfstak. De TIM-kaart is geen overzicht van ‘alle’ relevante MVO-onderwerpen maar een selectie van de top vijf, vertaald naar wat dit betekent voor de sector/categorie. De MVO-aspecten worden door het MVO-Register geselecteerd op basis van marktanalyse en deskundigheid. In het

geval van de VIG is onder andere gebruik gemaakt van het stakeholder-onderzoek van de GRI¹ en de focus-onderwerpen uit de Green Deal 3.0².

2. De significantie van MVO-aspecten kan variëren per bedrijf. Wanneer het MVO-dossier voor een bedrijf wordt klaargezet is het op maat gemaakt. Beoordelingspunten en de MVO-aspecten worden individueel bepaald op basis van een beslisboom en de ‘TIM kaarten’. Voor de VIG leden is onder andere onderscheid gemaakt in de activiteiten onderzoek/ ontwikkeling, productie en handel. Vanuit de scope Nederland is gekeken welke activiteiten het VIG-lid in Nederland onderneemt.

De onderstaande tabel bevat een overzicht van de standaard MVO-aspecten per activiteit. De TIM-kaarten zelf zijn opgenomen in de bijlage.

	<i>Handel</i>	<i>Productie</i>	<i>Onderzoek en Ontwikkeling</i>
Milieubelasting geneesmiddelen	Focus op voorkomen overmatig gebruik	Focus op lozingen en verspilling fabriek	Focus op neveneffecten, inclusief afbraakproducten in het milieu na gebruik
Klimaat & energie	Focus op gebouwen, distributie en mobiliteit	Focus op productie & distributie	Focus op gebouw en mobiliteit
Gezond en veilig werken	Focus op vitaliteit en gezondheid	Focus op veiligheid in de fabriek en vitaliteit	Focus op veiligheid in lab, (pilot)fabriek en vitaliteit
Klinisch onderzoek	NVT	NVT	Focus op transparantie richting deelnemers en potentiële neven-effecten
Toegang tot betaalbare geneesmiddelen	Focus op weesgenees-middelen en betaal-bare geneesmiddelen in Nederland	Focus op weesgenees-middelen en betaalbare geneesmiddelen in Nederland	Focus op weesgenees-middelen en betaalbare geneesmiddelen in Nederland
Maatschappelijk verantwoord inkopen	Focus op milieu-belasting, arbeidsom-standigheden, mensen-rechten en corruptie in de keten	Focus op milieu-belasting, arbeidsom-standigheden, mensen-rechten en corruptie in de keten	NVT

¹Sustainability Topics for Sectors: What do stakeholders want to know, Global Reporting Initiative
²<https://www.greendealduurzamezorg.nl/green-deal-duurzame-zorg/>

NB: Green Deal 3.0: de Green Deal is geschreven voor de gehele zorgsector. Dit betekent dat niet alle onderwerpen die worden aangesneden door de Green Deal ook significant zijn voor de farmaceutische industrie. Bij het selecteren van de top 5-onderwerpen is zorgvuldig overwogen welke sub-onderwerpen significant zijn in de context van de farmaceutische industrie.

Voorbeeld: Het thema 'Meer inzet op gezondheid' is vooral gericht op gezondheid van patiënten en personeel, thuis en op de zorglocatie. Natuurlijk kan het zorgvuldig selecteren van medicijnen een belangrijke rol spelen in die gezondheid. Maar dat is een keuze die gemaakt wordt door zorginstellingen en artsen. De sub-onderwerpen die door de Green Deal 3.0 worden aangedragen bij dit thema zijn onvoldoende passend om ze één op één over te nemen voor de farmaceutische industrie.

3. Resultaten VIG Bedrijven

3.1 Deelname

In dit onderzoek zijn de resultaten van 35 VIG-leden verwerkt (78 procent van de leden). Dit jaar hebben 25 van de 45 VIG-leden deelgenomen aan dit project, gelijk aan vorig jaar; daarmee is de actieve respons 56 procent. Van de deelnemende groep heeft 37 procent alle keren deelgenomen, 37 procent voor de tweede keer en voor 26 procent is deelname eenmalig geweest. Van alle VIG-leden neemt 4 procent dit jaar voor het eerst deel.

Kanttekeningen met betrekking tot deelname

De groep deelnemers die niet actief een update heeft gedaan, geeft aan:

- Geen tijd gekregen te hebben om aan de slag te gaan met deze informatie;
- Geen toestemming te hebben om te rapporteren;
- MVO vaak als 'een taak erbij' te zien; andere werkzaamheden hebben voorrang; en
- Markt- en/of (geo)politieke belemmeringen te ervaren.

Alle deelnemende lokale organisaties verhandelen producten in Nederland, en een deel heeft ook één of meerdere productiefaciliteiten in Nederland. Zoals beschreven in paragraaf 2.1.2 hebben deze organisaties vergelijkbare onderwerpen als handelsorganisaties, echter met aanvullende focus op milieubelasting van geneesmiddelen, energie en klimaat, en gezond en veilig werken.

Slechts één van de rapporterende leden is in Nederland ook betrokken bij ontwerp en onderzoek. Dit is onvoldoende om conclusies te verbinden aan het onderwerp klinisch onderzoek; daarom is dit onderwerp niet verder uitgewerkt in dit rapport.

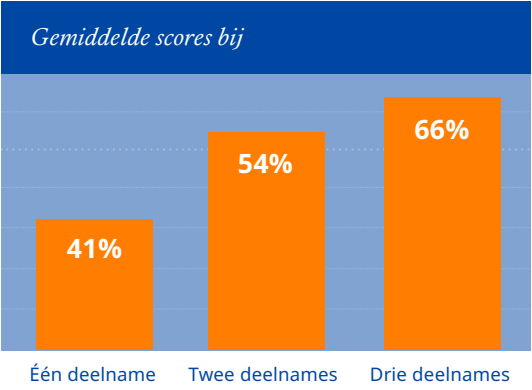

3.2
Gemiddelden scores VIG-Leden

<i>TIM scores en onderdelen</i>	<i>2023</i>	<i>2024</i>	<i>2025</i>
Transparantie	2%	26%	26%
Volledigheid	0%	27%	26%
Zekerheid	12%	23%	26%
Impact	50%	58%	60%
Milieubelasting geneesmiddelen	39%	42%	43%
Klimaat en energie	61%	72%	78%
Gezond en veilig werken	59%	71%	75%
Toegang tot betaalbare medicijnen	45%	56%	58%
Maatschappelijk verantwoord inkopen	43%	47%	48%
Management	61%	69%	70%
MVO commitment	79%	92%	93%
Gedragscode	84%	91%	91%
Bestuur	59%	75%	78%
Management aanpak en beoordeling	41%	44%	45%
MVO onderwerp selectie	65%	70%	72%
Stakeholders en materialiteit	72%	75%	76%
Due diligence	46%	47%	47%
TIM score	42%	53%	55%

Meten werkt

Vanuit deze derde meting wordt goed zichtbaar dat de MVO-prestaties van de VIG-leden die actief deelnemen aan de meting ook daadwerkelijk verbeteren en dat komt tot uiting in hun score!

Over de jaren heen laat de groep deelnemers die actieve updates aanleveren serieuze stijgingen zien. De groep die alle keren heeft deelgenomen laat een stijging zien van 18 procent ten opzichte van de nulmeting met een gemiddelde score van 66 procent (4 sterren). De groep die twee keer heeft meegedaan laat een gemiddelde stijging zien van 9 procent met een gemiddelde score van 54 procent (3 sterren). De groep die eenmalig heeft deelgenomen heeft een gemiddelde score van 41 procent (2 sterren). Daarmee wordt onderstreept dat actieve deelname ook daadwerkelijk voortgang oplevert. En de gemiddelde score van de leden die de lokale rapportage publiekelijk delen is 78 procent. Kortom het actief bijwerken, ontwikkelen, bewust delen en de aandacht voor ESG leveren resultaten op.

Rapportage nieuwkomers

Meer VIG-leden zijn ingestroomd om hun ESG-programma transparant te maken en deze aspecten zijn meegenomen in de score. Waar de sector met de nulmeting 42 procent scoorde, halen de nieuwe deelnemers aan dit onderzoek gemiddeld meteen al 51 procent (vorig jaar 52 procent). Dat is 9 procent meer dan het resultaat van de nulmeting. Door meer leden te betrekken en de respons te verhogen kan er een nóg scherper beeld gegenereerd worden van de sector in zijn geheel.

3.3
Transparantie

Voor het volledige criteria overzicht verwijzen wij naar het TIM-protocol.

3.3.1
Volledigheid

26/100 ↓ Communicatie is over het algemeen strak gestroomlijnd binnen multinationaleorganisaties. Zo ook, of misschien wel nog meer in de farmacie. Hierdoor heeft de lokale organisatie veelal geen volmacht om te communiceren over MVO. De lokale organisatie heeft daardoor ook niet altijd toegang tot alle informatie.

Er zijn over het algemeen wel rapporten van het (internationale) hoofdkantoor, waarbij transparantie hoog in het vaandel staat, maar dat wordt niet doorvertaald naar lokale transparantie. De ingeleverde datasets zijn over het algemeen wel compleet, maar zonder volmacht om deze extern te rapporteren. Onbekendheid met dit proces kan een belemmering zijn om op lokaal niveau extern te rapporteren.

Het publiceren van lokale MVO-rapporten kan bijdragen aan het vertrouwen in en het imago van de sector. In toenemende mate wordt er meer gepubliceerd. Inmiddels zijn er negen organisaties die de rapporten openbaar maken en een enkele organisatie heeft het nog in overweging. Initieel was met name de onbekendheid met de informatievraag en welke documenten zichtbaar zijn, een obstakel om de informatie te delen. Andere redenen zijn het voorkomen van boetes (reguleren van geneesmiddelenreclame) en diverse (internationale) hoofdkantoren geen toestemming geven om individuele rapporten te maken. En in de achtergrond speelt ook nog het voorkomen van boetes (reguleren van geneesmiddelenreclame).

3.3.2
Zekerheid

26/100 ↑ Omdat er lokaal niet extern wordt gerapporteerd, is er ook geen sprake van verificatie. In een aantal gevallen zijn er wel certificaten of andere toetsingen aanwezig waarbij zichtbaar is dat zij ook op lokaal niveau geldig zijn, denk aan ISO45001, ISO14001, GHG toetsingen, en dergelijke. De scores die wél zijn gegeven zijn afkomstig van geverifieerde rapporten van moederorganisaties. Het publiceren van lokale, geverifieerde MVO-rapporten kan bijdragen aan het vertrouwen in en het imago van sector.

3.4

Impact

Voor het volledige criteria overzicht verwijzen wij naar het TIM-protocol Omdat impact 60 procent van de totale score vertegenwoordigt volgt hier wel een extra toelichting.

Bij impact wordt gekeken naar de mate waarin organisaties initiatieven hebben ontplooid en resultaten hebben ontsloten op het gehele MVO-aspect. Een MVO-aspect kan immers uiteenvallen in verschillende elementen. Er wordt dus beoordeeld of er concrete maatregelen zijn op alle elementen van het aspect, en of er gekwantificeerde (positieve) impact wordt gerapporteerd op die elementen. Tenslotte wordt ook beoordeeld of bedrijven zichtbaar maken waaróm ze met een MVO-aspect bezig zijn (bedrijfseconomische impact). De gedachte daarbij is om organisaties te laten beschouwen wat de business case achter het aspect kan zijn, zodat maatregelen nemen en impact rapporteren een integraal onderdeel wordt van de bedrijfsvoering.

<i>Elk MVO-aspect wordt beoordeeld op de volgende criteria</i>
Maatregel: Er is minimaal één concrete maatregel die potentieel positieve impact heeft.
Maatregel compleet: De getoonde maatregel(en) geeft/geven een compleet beeld ten opzichte van alle relevante onderdelen van het aspect.
Meten: De getoonde maatregel(en) heeft/ hebben een gemeten positieve sociale of milieu impact.
Meten compleet: De gemeten sociale of milieu-impact geeft een compleet beeld ten opzichte van alle relevante onderdelen van het aspect.
Business impact: Voor de getoonde maatregel(en) is de bedrijfseconomische impact in kaart gebracht.

3.4.1

Milieubelasting geneesmiddelen

43/100↑

Omschrijving MVO-aspect
Mens en milieu worden beïnvloed door werkzame stoffen en hulpstoffen in geneesmiddelen en omgekeerd. Zowel tijdens productie als bij de verkoop kan de farmaceutische industrie bijdragen aan het verkleinen van de impact van geneesmiddelen op het milieu. Denk bijvoorbeeld aan het vermijden van chemicaliën en afbraakproducten van geneesmiddelen die in het oppervlaktewater terecht komen of anderszins het milieu negatief kunnen beïnvloeden, voorkomen van lozingen, verspilling en overmatig gebruik van geneesmiddelen inclusief voorlichting aan consumenten betreffende het gebruik en afvoeren van geneesmiddelen.

Highlights
Voorbeelden van initiatieven van diverse deelnemers om milieubelasting te gaan verlagen.

Het reduceren van waterverbruik en actieve stoffen in afvalwater om waterkwaliteit en waterschaarste positief te beïnvloeden.

Het gebruik maken van natuurlijke en biologisch afbreekbare ingrediënten.

Inventarisatie grondstoffen en beoordelen van de impact van producten over de gehele levenscyclus van het product (LCA).

Ontwerpen van producten met een zo laag mogelijke impact voor milieu, gebruik maken van groene chemie, ecodesign en besparing van grondstoffen.

Het verhogen van de houdbaarheidsdatum van medicijnen waardoor onnodig afval wordt voorkomen.

Het aanpassen van de dosering waarbij actieve ingrediënten worden verminderd terwijl de werking van het medicijn gelijk blijft.

Observaties
In de breedte zien we veelal verhalen van moederorganisaties op het vlak van water en waterzuivering, en maximaal toelaatbare grenswaarden van afvalstoffen in het afvalwater. Daar waar VIG-leden ook productie in Nederland hebben, is dat onderwerp ook op orde. Diverse VIG-leden zijn gestart met initiatieven op het gebied van onderzoek naar ingrediënten, groene chemie en het uitvoeren van levenscyclusanalyses (LCA’s). Deze vormen van product-stewardship kijken naar de milieudruk in de gehele cyclus, van grondstof tot afbraakproducten die in het milieu terecht kunnen komen. Dergelijke onderzoeken en maatregelen zullen moeten uitwijzen wat de invloed van actieve farmaceutische ingrediënten is op het milieu en hoe de sector deze invloeden verder kan verminderen.

Enkele organisaties zijn specifiek bezig met het verminderen van de milieudruk door het verlagen van de dosering van werkzame stoffen in de medicatie (terwijl de werking voor de patiënt hetzelfde blijft), of door het verlengen van de houdbaarheid.

Zijdelings gerelateerd aan het onderwerp, is er dus ook aandacht voor het verduurzamen van verpakkingen. Het reduceren van verpakkingen en leveren van alternatieve verpakkingen, met name bij secundaire en tertiaire verpakking, gebeurt vooral omdat het aanpassen van primaire verpakking gezien de strikte regelgeving veelal niet mogelijk is. Ook zijn er voorbeelden van het recyclen van bedieningssystemen.

<i>Scores - Milieubelasting geneesmiddelen</i>	2023	2024	2025
Maatregel	79%	88%	86%
Maatregel compleet	21%	24%	17%
Meten	33%	30%	40%
Meten compleet	0%	0%	0%
Business impact	71%	76%	80%

Conclusie
Het MVO-aspect ‘Milieubelasting geneesmiddelen’ is duidelijk een MVO-aspect in ontwikkeling. Veel organisaties en met name de (internationale hoofdkantoren) besteden al aandacht aan dit onderwerp, maar de maatregelen zijn meestal nog onvolledig. Het kwantificeren van impact staat nog in de kinderschoenen en/of wordt in veel gevallen nog niet ontsloten via rapportages.

Aandachtspunten

- Vervolg geven aan inzichten vanuit product-stewardship programma’s.
- Het meetbaar en inzichtelijk maken van impact.
- Het creëren van bewustwording over de milieueffecten bij het gebruik van medicijnen door de zorg en de eindconsument.
- Het terughalen van medicatie en verantwoorde verwerking.

Algemene trend is dat steeds meer bedrijven vanuit andere motieven werken richting ‘Eco-design’. Dit wordt nu ook zichtbaar in de farmaceutische industrie.

3.4.2

Klimaat & energie

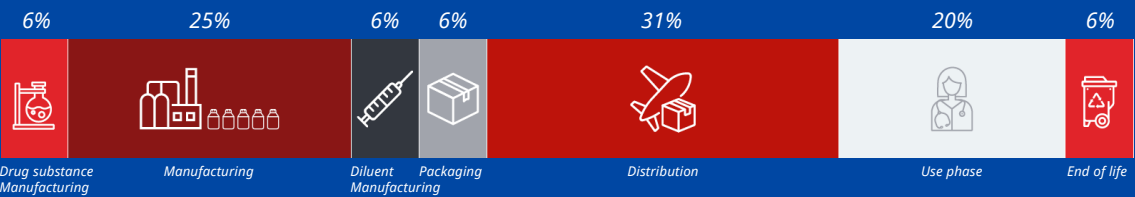
78/100↑

Omschrijving MVO-aspect
Broeikasgassen zoals CO₂ zijn de grootste reden voor klimaatverandering. Dit onderwerp gaat over het verlagen van de CO₂-voetafdruk van de organisatie door de energievraag te reduceren, energie-efficiëntie toe te passen en hernieuwbare energie te gebruiken voor het productieproces, gebouwen, distributie en mobiliteit.

Highlights

Productinventarisatie: de CO₂-voetafdruk

Zoals vorig jaar gerapporteerd is, laten diverse VIG-leden initiatieven zien op het gebied van onderzoek naar ingrediënten, groene chemie en het uitvoeren van levenscyclusanalyses. Deze vormen van product-stewardship kijken naar de milieu-impact in de gehele cyclus, van grondstof tot afbraakproducten die in het milieu terecht kunnen komen. Één van de deelnemers laat dit jaar een uitgewerkte product-CO₂-voetafdruk zien in het verslag van het (internationale) hoofdkantoor:

Het belang van dergelijke analyses is dat direct inzichtelijk is waar potentiële besparingen het meeste impact hebben. In dit voorbeeld zijn dat de fabricage, distributie en de gebruiksfase van het product. Er is wel meer informatie nodig om te kunnen bepalen waar bespaard kan worden, maar wat direct opvalt is dat distributie met luchtvracht werkt. In de regel heeft goederenvervoer per schip of trein minimaal een 10 keer lagere emissie per tonkilometer dan luchtvracht. Alternatieve distributie methodes zouden dus al voor een minimale besparing van 28 procent kunnen zorgen. Het is dan ook goed om te lezen dat de organisatie is gestart met pilots om luchtvracht te vervangen door zeevracht.

Dergelijke voorbeelden kunnen versterkt worden door ook de absolute emissies van deze activiteiten te ontsluiten. Hiermee kunnen concrete maatregelen op scope 3 worden ontsloten en worden deze reductie initiatieven tastbaar en aantoonbaar gemaakt voor stakeholders. De volgende stap voor deze organisatie zou zijn om te gaan laten zien of het volledige productportfolio hierop is geanalyseerd, en vervolgens te laten zien welk gevolg men hieraan geeft.

Voorbeelden van initiatieven hoe diverse deelnemers bezig zijn met klimaat en energie.

Participatie SBTI Science Based Targets Initiative (internationaal initiatief om wereldwijde klimaatambities te bereiken).

Inventarisatie van CO₂-emissies buiten de eigen organisatie (scope 3 ketenrapportage).

Deelname aan TCFD Task Force on Climate-Related Financial Disclosures (Risicoanalyses in relatie tot klimaat).

Observaties

Bijna alle gemeten organisaties nemen maatregelen op het gebied van klimaat en energie. Ook in de verslagen van de moederorganisaties is er stevig aandacht voor dit aspect, door middel van bijvoorbeeld rapportage op TCFD. Maatregelen zijn gericht op de eigen organisatie en inmiddels ook richting de (leveranciers)keten, mede ingegeven door het commitment op SBTI. Diverse organisaties in de sector constateren dat de grootste winst in de keten te behalen valt (scope 3). Het SBTI-commitment zorgt ervoor dat organisaties moeten laten zien hoe men in 2030 wereldwijde broeikasgassen met 50 procent vermindert en in uiterlijk 2050 klimaatneutraliteit wil bereiken. De verschuivende beweging naar scope 3 wil niet zeggen dat er geen aandacht is voor de eigen organisatie. In de breedte zien we ook op lokaal niveau aandacht voor het onderwerp, onder meer op gebouwen, verwarming, aankoop groene stroom en elektrificeren van het wagenpark. Diverse scope 3-analyses van deelnemers laten zien dat (lokale) distributie een materieel onderdeel vormt van de totale klimaat footprint (~10-15 procent van de uitstoot). Maatregelen betreffende distributie van medicijnen blijven echter veelal onderbelicht.

<i>Scores - Klimaat & energie</i>	2023	2024	2025
Maatregel	96%	100%	100%
Maatregel compleet	38%	67%	77%
Metten	83%	88%	91%
Metten compleet	13%	21%	31%
Business impact	63%	79%	83%

Conclusie

Het MVO-aspect ‘Klimaat en energie’ staat duidelijk op de kaart. De (internationale) hoofdkantoren sturen hier stevig op en rapporteren heldere resultaten. Op lokaal niveau worden er al wel maatregelen genomen, dat resulteert nog niet altijd in een volledig programma, maar hier boek

de sector wel vooruitgang. Ook het meten van de lokale impact is weer verbeterd, maar niet alle effecten van bijvoorbeeld zakenreizen, mobiliteit of distributie zijn beschikbaar of in kaart gebracht.

Aandachtspunten

- Een vervolg geven aan inzichten vanuit SBTI.
- Het inzichtelijk maken van lokale impact en resultaten van lokale maatregelen.
- Het nemen van maatregelen om de footprint van distributie te verkleinen.

Veel (internationale) hoofdkantoren zijn al aan het ontdekken waar de relevante CO₂-footprint zit (SBTI). De volgende stap is om voor de meest relevante CO₂-footprint reductieprogramma’s te ontwikkelen.

3.4.3 Gezond en veilig werken

75/100↑

Omschrijving MVO-aspect
Mensen worden tijdens het werk blootgesteld aan diverse arbeids- en gezondheidsrisico’s. Werkgevers kunnen deze risico’s beperken voor medewerkers en contractors, bijvoorbeeld gerelateerd aan zwaar fysiek werk, werken met machines en mogelijk chemicaliën, maar denk ook RSI, psychosociale arbeidsbelasting en stress. Een werkgever kan maatregelen nemen om de veiligheid van (externe) werknemers te garanderen, werk gerelateerd letsel of ziekte te voorkomen en vitaliteit te stimuleren.

Highlights

Voorbeelden van initiatieven van het merendeel van de deelnemers op gezond en veilig werken.

Complete veiligheidsprogramma's met focus op veiligheid, vitaliteit, ergonomie en inclusief cultuurprogramma's en bewustwording.

Sterke focus (van het (internationale) hoofdkantoor) op incidentenrapportage inclusief frequentie, ernst, etc.

Observaties

Bijna alle organisaties zijn bezig met veiligheid en gezondheid. Het is qua compleetheid

duidelijk het meest volwassen onderwerp. De meting laat een keur aan initiatieven zien, van incidentenmanagement gedreven door moederorganisaties en zoals dat standaard binnen de industrie wordt gedaan tot bewustwordingsprogramma’s voor de eigen organisatie en partnerorganisaties. Maar de programma’s van het (internationale) hoofdkantoor zijn nog niet altijd compleet. Zo is vitaliteit bijvoorbeeld een onderwerp dat vanuit het (internationale) hoofdkantoor weinig aandacht krijgt. Lokaal ligt de focus op risico-evaluatie en -inventarisatie, ergonomie en preventief medisch onderzoek. Ook zijn er diverse organisaties die vitaliteit ondersteunen door lokale fitness, fruit op het werk en stimuleren van het gebruik van de fiets. Meting van lokale resultaten ontbreekt echter over het algemeen.

<i>Scores - Klimaat & energie</i>	<i>2023</i>	<i>2024</i>	<i>2025</i>
Maatregel	83%	94%	94%
Maatregel compleet	54%	70%	77%
Meten	67%	82%	89%
Meten compleet	17%	21%	23%
Business impact	71%	88%	91%

Conclusie
Gezond en veilig werken is een volwassen MVO-aspect, gemanaged vanuit het (internationale) hoofdkantoor en inclusief meting van resultaten. Daar waar de focus van het (internationale) hoofdkantoor op veiligheid ligt, hebben lokale organisaties meer aandacht voor gezondheid en vitaliteit. Lokaal worden er vaak afdoende maatregelen genomen, maar resultaten zijn vaak beperkt ontsloten.

Aandachtspunten

- Sturing op vitaliteit op lokaal niveau (de focus van het (internationale) hoofdkantoor beperkt zich veelal tot hardcore veiligheidsprogramma’s).

- Het inzichtelijk maken van lokale impact en resultaten (verzuim).
- Kansen om inzicht te krijgen vanuit Medewerkers Tevredenheid Onderzoek (MTO).

3.4.4
Klinisch onderzoek

Omschrijving MVO-aspect

NVT/100 Geneesmiddelen dienen veilig te zijn. Ook in de onderzoek- en ontwikkelfase van geneesmiddelen dienen bedrijven de juiste voorlichting te geven bij klinische tests: de juiste voorlichting, potentiële neveneffecten en gevolgen. Tevens zal een verantwoorde organisatie transparant zijn over de resultaten van tests en gevolgen voor de betreffende deelnemers.

Conclusie
Omdat slechts een enkele deelnemer die dit jaar gerapporteerd heeft in Nederland klinisch onderzoek verricht, is er onvoldoende data beschikbaar voor analyse op dit aspect.

3.4.5
Toegang tot betaalbare geneesmiddelen

Omschrijving MVO-aspect

58/100 De toenemende druk op zorgkosten is een maatschappelijk probleem. De farmaceutische industrie heeft een rol in het betaalbaar houden van geneesmiddelen en tevens een verantwoordelijkheid om ook geneesmiddelen te ontwerpen en te produceren voor minder gangbare ziektes (weesgeneesmiddelen). Een organisatie kan keuzes maken in het enerzijds betaalbaar houden van geneesmiddelen en anderzijds ervoor te zorgen dat weesgeneesmiddelen beschikbaar zijn voor consumenten.

Highlights
Voorbeelden van programma’s van meerdere deelnemers op toegang tot betaalbare geneesmiddelen.

Giften van medicijnen aan gemeenschappen.

Gereduceerde tarieven en/of kostprijsstarieven voor zorginstellingen en ngo’s.

Aangepaste tarieven voor lage- en middeninkomenslanden (LMIC’s).

Aandacht voor vergeten tropische ziekten.

Enkele organisaties rapporteren ook meer vooruitstrevende programma’s zoals:

Het voorkomen van armoede en gerelateerde gezondheid door gezinsplanning.

Het voorkomen van tekorten en verspilling door voorraadmanagement om beschikbaarheid en houdbaarheid te garanderen.

Observaties
Wereldwijd hebben veel van de deelnemers programma’s met betrekking tot ‘Toegang tot betaalbare geneesmiddelen’. Het onderwerp blijft echter veelal beperkt tot filantropie. Een aantal organisaties geeft een gedegen analyse van de verbondenheid tussen gezinsplanning en welvaart en gezondheid. Het merendeel van de programma’s is gericht op lage- en middeninkomenslanden (LMIC’s) en op de Verenigde Staten. Uiteraard heeft dat te maken met de zetel van het (internationale) hoofdkantoor. Daarnaast wordt de impact van programma’s van het (internationale) hoofdkantoor vaak gerapporteerd als: *“we willen X mensen helpen, we hebben X dollar geschonken en X mensen bereikt”*. Deze uitingen worden niet in context geplaatst, waardoor niet duidelijk wordt gemaakt wat projecten nu echt opleveren of wat de omvang van dergelijke projecten in het totaal van het geheel is. Een suggestie zou zijn om specifiek te gaan rapporteren over hoeveel mensen er zijn bereikt, die anders geen toegang hadden tot deze middelen.

Voor ‘scope Nederland’ zijn programma’s nog beperkt. Dat wil zeggen dat bedrijven programma’s hebben voor het toegankelijk

maken van geneesmiddelen in lage- en middeninkomenslanden en onvoldoende beantwoord of beschreven hebben hoe zij beleid voeren op het prijsbeleid in Nederland.

<i>Scores - Toegang / betaalbare geneesmiddelen</i>	<i>2023</i>	<i>2024</i>	<i>2025</i>
Maatregel	79%	91%	94%
Maatregel compleet	33%	45%	37%
Meten	50%	64%	74%
Meten compleet	0%	0%	0%
Business impact	63%	82%	86%

Conclusie
Deelnemende bedrijven zijn zich bewust van de drempel die medicijnkosten opwerpen. De prioriteit vanuit (internationale) hoofdkantoren ligt echter vooral bij lage- en middeninkomenslanden. Toch kan de sector lokaal meer inzicht geven aan initiatieven met overheden, verzekeraars en andere partners. Door via lokale stakeholderdialogen actief bij te dragen aan betaalbare zorg, bouwt de sector aan meer maatschappelijk begrip en een sterker imago.

Aandachtspunten

- Omvang van programma’s in de context plaatsen.
- Lokale programma’s uitrollen en impact kwantificeren.
- Samenwerkingen met overheden en verzekeraars intensiveren en publiek maken.
- Aandacht voor minder bedeeden in hogere inkomenslanden (bijvoorbeeld groepen die vanuit kostenoverweging of andere angst niet naar de dokter durven).

3.4.6

Maatschappelijk verantwoord inkopen (MVI)

Omschrijving MVO-aspect

Leveranciersketens van producten en materialen hebben MVO-risico's, zoals oneerlijke beloning, gevaarlijke arbeidsomstandigheden, gedwongen- of kinderarbeid, corruptie, vervuiling, ontbossing,

landonteigening en andere schendingen van mensenrechten. Als bedrijven dergelijke risico's identificeren kunnen zij hun invloed gebruiken en actief bezig gaan om deze onderwerpen bespreekbaar te maken en te gaan verbeteren (ook voor toeleveranciers).

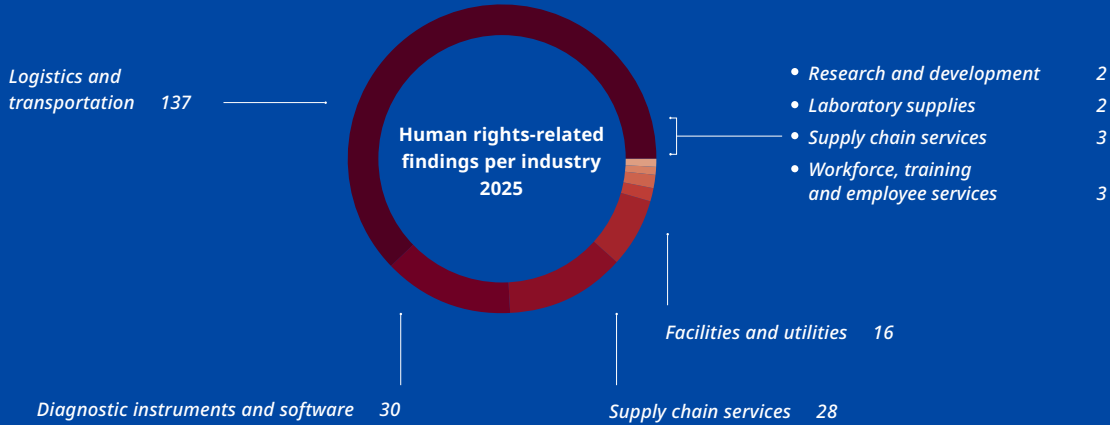

Highlights

Maatschappelijk verantwoord inkopen en mensenrechten in de leveranciersketen

De rapportages van diverse leden leunen op dit onderwerp sterk op de rapportage van het (internationale) hoofdkantoor. Maar ook die rapportage is vaak nog niet compleet en het ontbreekt nog aan monitoring van de keten en het delen van resultaten. Het delen en tekenen van gedragscodes is beleidsmatig. Het toont aan dat er commitment is, maar dat is nog geen vorm van daadwerkelijk gemeten impact. Het onderstaande voorbeeld van één van de deelnemers is een goed uitgewerkte casus van hoe de industrie dit onderwerp meer handen en voeten kan geven, en welke resultaten dergelijke auditprogramma's kunnen ontsluiten.

Bevindingen op het gebied van mensenrechten in de keten per sector:

Vervolgens wordt een verdere uitsplitsing gegeven van welke bevindingen er zijn gedaan:

A	Number of findings regarding child labour and young workers	11
B	Number of findings regarding freely chosen employment	33
C	Number of findings regarding overtime payments	75
D	Total of all findings with any human rights impacts (including A to C)	221

Aanvullende informatie is per onderwerp beschikbaar, zo wordt gesteld: “Wat kinderarbeid en jonge werknemers betreft, hadden alle bevindingen uitsluitend betrekking op een onjuiste uitvoering van beleid en geldende richtlijnen; tijdens de verslagperiode zijn geen actieve schendingen van de rechten van kinderen of jonge werknemers vastgesteld.” Er wordt daarnaast samengewerkt met leveranciers om deze bevindingen op te lossen. Een samenvatting en kwantitatieve rapportage van welke bevindingen door de jaren heen zijn opgelost zou deze casuïstiek compleet afmaken.

Op transparante wijze rapporteren over een onderwerp dat vaak als zeer gevoelig wordt beschouwd, versterkt het vertrouwen in en het imago van de organisatie.

Programma's van deelnemers op maatschappelijk verantwoord inkopen.

Groeiende aandacht voor de leveranciersketen door ondertekening gedragscodes en bevestigingen met betrekking tot MVO.

Het uitvoeren van MVO-beoordelingen en inventarisaties, inclusief audits van leveranciers en partners.

Groeiende aandacht door ketenrisico's als CO₂ (scope 3) inventarisatie en SBTI, maar ook vervuiling en Actieve Farmaceutische Ingrediënten (API).

MVI heeft een hogere score indien due diligence-onderzoek in de keten is gedaan.

Observaties
Het MVO-aspect maatschappelijk verantwoord inkopen heeft op het niveau van het (internationale) hoofdkantoor veel aandacht. Maar er wordt vooral gerapporteerd over het ondertekenen van gedragscodes.

Ook dit jaar is er een groep organisaties die verder gevorderd is in het ketenonderzoek naar MVO-risico's (due diligence, zie §3.5.7). Deze deelnemers gaan met hun programma verder dan directe leveranciers en scoren aanmerkelijk hoger op dit aspect dan organisaties die hier nog in een verkennende fase zitten.

	Resultaat Due Diligence	Resultaat MVI
Verkendend	26%	35%
Gevorderd	78%	68%
Verschil	52%	33%

Due diligence groepen, score < 50 versus ≥50

Er worden veel eisen gesteld aan leveranciers. Waar voorheen een enorme nadruk op kwaliteit en productveiligheid lag, komen er steeds meer

MVO-criteria naar voren. Naast mensen- en arbeidsrechten, milieu en anti-corruptie, komt er met het eerder besproken SBTI-commitment ook meer aandacht voor CO₂. Het zorgt er ook voor dat diverse organisaties CO₂-rapportage verlangen van hun leveranciers ten behoeve van hun eigen CO₂-inventarisatie. Dit is vaak terug te vinden in de eisen en inkoopvoorwaarden voor leveranciers. We nemen echter ook waar dat als de focus op CO₂ ligt, onderwerpen als mensen- en arbeidsrechten en milieu onderbelicht blijven. Deze trend heeft zich dit jaar doorgezet.

Score - Maatschappelijk verantwoord inkopen	2023	2024	2025
Maatregel	83%	91%	89%
Maatregel compleet	25%	45%	49%
Meten	33%	24%	31%
Metten compleet	8%	6%	6%
Business impact	75%	76%	71%

Conclusie
Maatschappelijk verantwoord inkopen wordt voornamelijk gedragen door het (internationale) hoofdkantoor. Het belang van het aspect wordt weliswaar ingezien, maar de rapportage is vaak nog incompleet en het ontbreekt nog aan monitoring van de keten. Het uitvoeren van due diligence zorgt voor scherpere focus en een verbeterde score op dit aspect.

Aandachtspunten

- Werken vanuit due diligence.
- Monitoren van leveranciers.
- Delen van resultaten en concrete gerealiseerde verbeteringen in de keten.

We zien dat sectoren die actief samenwerken op maatschappelijk verantwoord inkopen in staat zijn om hun invloed te vergroten en effectieve programma's neer te zetten. Er zijn goede voorbeelden onder de collega-bedrijven.

Losse maatregelen in de hele keten, nog niet met elkaar verbonden

In de rapportages van dit jaar herkennen we duurzaamheidsinitiatieven op meerdere plekken in de levenscyclus van een geneesmiddel, van ontwerp tot en met de afvalfase. Wat opvalt, is dat deze initiatieven vrijwel altijd los van elkaar worden gerapporteerd: een lijn die de hele keten verbindt, is in de rapportages van de leden nog niet zichtbaar.

- Aan het begin van die keten rapporteren leden over groene chemie, eco-design en levenscyclusanalyses (LCA's), waarmee de milieu-impact van een product al in de ontwerpfase in kaart wordt gebracht.
- Verderop in het proces rapporteren enkele leden over een lagere dosering van actieve ingrediënten of een langere houdbaarheidstermijn, waarmee minder werkzame stof in het milieu terechtkomt en minder bruikbare voorraad wordt vernietigd.
- Ook logistiek komt terug: enkele leden noemen de 'uitlevergrens', de minimale resterende houdbaarheid die groothandels vereisen, als knelpunt, en werken aan het verlagen daarvan om te voorkomen dat bruikbare medicijnen alsnog worden afgeschreven. En een enkel lid doet mee aan een onderzoek naar de herbruikbaarheid van ongeopende, deugdelijk bewaarde medicijnen.

Deze voorbeelden zijn stuk voor stuk waardevol, maar worden nu door verschillende leden op verschillende, geïsoleerde onderdelen van de keten opgepakt, niet als onderdeel van één samenhangende aanpak. Juist die samenhang, van ontwerp tot afvalfase, zou de sector in staat stellen verder te komen dan het optellen van losse maatregelen. Een vervolgstap voor de sector is dan ook om deze initiatieven explicieter met elkaar te verbinden, en te laten zien welk deel van het productportfolio hierop al is doorontwikkeld.

3.5 MVO-Management

Voor het volledige criteria overzicht verwijzen wij naar het TIM-protocol.

3.5.1 Commitment

 De sector laat via verslaglegging van het (internationale) hoofdkantoor zien dat er commitment is aan MVO, inclusief een visie op materiële MVO-aspecten. Met name op lokaal niveau is het commitment niet altijd geformaliseerd en is niet altijd helder wat de materiële MVO-aspecten zijn. Enkele organisaties hebben lokaal wel een formeel commitment afgegeven.

Over het algemeen ontbreken de volgende criteria:

- Het hebben van een formele (ondertekende) MVO-verklaring.
- Het geven van een langetermijnvisie op de belangrijkste, materiële MVO-aspecten.

3.5.2 Gedragscode

 Bijna alle deelnemers beschikken over een gedragscode. Indien aanwezig, is deze inhoudelijk van hoge kwaliteit. Gedragscodes omvatten ethische onderwerpen, uitwerking op basis van relevante MVO-aspecten, klokkenluidersregelingen en monitoring. De ontbrekende schakel is dat in een aantal gevallen niet zichtbaar wordt hoe men blijvend bewustzijn creëert in de organisatie en hoe er wordt omgegaan met sancties bij overtredingen van deze code.

3.5.3

Bestuur

78/100↑

Als er een gedegen verslag van het (internationale) hoofdkantoor is, dan is er veel informatie beschikbaar over het functioneren van het bestuur op het hoogste niveau in de organisatie. Bij kleinere, lokale organisaties is echter minder duidelijk waar de verantwoordelijkheid ligt. Met name de formele vastlegging van de MVO-vertegenwoordiging op lokaal niveau ontbreekt (in 40 procent van de gevallen). De minst scorende criteria zijn:

a.

Er is een procedure voor het selecteren van toezichthouders, waarin MVO is meegenomen als kennisgebied. Dit is zichtbaar in de actuele samenstelling van de raad van toezicht (36 procent).

b.

De organisatie beschikt over een procedure om alle bestuurders en de directie te beoordelen op MVO-prestaties, inclusief indicatoren voor beloning en bonussen (74 procent).

Positief om te vermelden is dat beloning gebaseerd op MVO-doelen en resultaten aan het groeien is. Er zijn voorbeelden waarbij deze doelen en resultaten al voor twintig procent meetellen in de variabele beloning. Tevens constateren we dat dit principe ook meer en meer toegepast wordt in de onderliggende managementlagen van de organisatie.

3.5.4

MVO-Aanpak

45/100↑

De management-aanpak en -doelstellingen borgen het creëren van blijvende impact. Er wordt gekeken naar langetermijnambitie, middellangetermijnambitie en kortetermijndoelstellingen, compleetheid van de doelstellingen, resultaten en monitoring (actief gebruik MVO-dashboard) en het inzichtelijk maken van de evaluatie van het MVO-aspect (wordt het MVO-aspect meegenomen in de management review?).

Onderwerp -2023	Ambitie	Doel MKT	Compleet	Monitor	Review
Milieubelasting Geneesmiddelen	79%	38%	4%	13%	21%
Klimaat & Energie	83%	83%	46%	50%	67%
Gezond & veilig werken	79%	33%	4%	46%	38%
Toegang tot betaalbare medicijnen	67%	33%	8%	21%	29%
Maatschap. verantwoord inkopen	83%	25%	8%	25%	33%

Onderwerp -2024	Ambitie	Doel MKT	Compleet	Monitor	Review
Milieubelasting Geneesmiddelen	82%	36%	3%	12%	18%
Klimaat & Energie	94%	88%	55%	76%	79%
Gezond & veilig werken	88%	39%	3%	48%	39%
Toegang tot betaalbare medicijnen	82%	39%	6%	24%	27%
Maatschap. verantwoord inkopen	85%	24%	3%	21%	36%

Onderwerp -2025	Ambitie	Doel MKT	Compleet	Monitor	Review
Milieubelasting Geneesmiddelen	80%	34%	3%	14%	20%
Klimaat & Energie	94%	91%	57%	83%	80%
Gezond & veilig werken	91%	40%	3%	51%	43%
Toegang tot betaalbare medicijnen	89%	40%	6%	29%	29%
Maatschap. verantwoord inkopen	83%	23%	0%	14%	31%

Veelal zijn er stevige ambities en langetermijndoelen terug te vinden. Op klimaat en energie na, is de mate waarin deze ambitie vertaald wordt naar concrete middellange- en korte- termijn-doelstellingen erg laag. Het doel SMART maken gebeurt weinig en het monitoren op KPI's is daarmee ook laag. Daarnaast signaleren we dat doelstellingen worden gesteld op het niveau van het (internationale) hoofdkantoor, maar dat dit niet expliciet wordt doorvertaald naar doelstellingen op lokaal niveau. De sector zou zeker lokale doelstellingen kunnen ontsluiten op MVO-aspecten als klimaat en energie, en gezond en veilig werken. De evaluatie van de MVO-aspecten scoort wat hoger, zij het niet altijd getalsmatig onderbouwd, doordat er wel her en der kwalitatieve beschouwingen zijn, met name op gebieden als klimaat en veiligheid. Laatste opvallende punt is dat ook de evaluaties in de rapporten van de (internationale) hoofdkantoren veelal beperkt zijn.

3.5.5

MVO relevantiebepaling

72/100 ↑ Het startpunt van MVO is het bepalen welke specifieke MVO-onderwerpen op het bedrijf van toepassing zijn. Dit begint met het screenen van MVO-onderwerpen. Hierbij dient de waardeketen als uitgangspunt. Dus naast MVO-onderwerpen die direct van toepassing zijn op de bedrijfsvoering, wordt ook nagedacht over de aspecten van de leveranciersketen van de geleverde producten en diensten.

Van de organisaties voor wie dit onderdeel van toepassing is (63 procent van de bedrijven), is er vaak een vorm van MVO-analyse beschikbaar. Maar over het algemeen wordt alleen de uitkomst weergegeven, waardoor het niet altijd duidelijk is of de hele waardeketen is bekeken, hoe bepaalde keuzes tot stand zijn gekomen en ook niet duidelijk wordt waarom een onderwerp als significant of materieel wordt beschouwd. Aanbeveling is om de selectie van MVO-onderwerpen transparanter te maken om zo stakeholders mee te nemen in wat je bedoelt en waarom. Dit zou flink kunnen bijdragen in het verbeteren van het imago van de sector.

3.5.6

Stakeholders & Materialiteit

76/100 ↑ Het identificeren van alle belanghebbende partijen die van invloed zijn op de organisatie en/of worden beïnvloed door de activiteiten en besluiten van de organisatie is een belangrijk onderdeel van MVO. Bij het onderdeel stakeholders gaat het er om te laten zien dat de (belangrijke) stakeholders actief worden betrokken. De toekomstbestendigheid van een organisatie wordt groter naarmate de belangen van belangrijke stakeholders worden meegenomen in de strategievorming, door middel van een materialiteitsanalyse. (In termen van de CSRD wordt tegenwoordig gesproken over de DMA: dubbele materialiteitsanalyse.) Van de organisaties voor wie dit onderdeel van toepassing is (49 procent van de bedrijven) is in bijna alle gevallen een materialiteitsanalyse uitgevoerd. Het is dan ook ronduit bemoedigend

om te zien dat het overgrote deel van de (internationale) hoofdkantoren (76 procent) een degelijke vorm van stakeholderdialoog heeft georganiseerd en daarover rapporteert.

Ook zien we enkele vormen van stakeholderbenadering op lokaal niveau. Zoals eerder aangegeven kan het actief betrekken van stakeholders een positief effect hebben op de bedrijfsvoering en het imago van de sector, omdat dit blijkt geeft van het waarderen van hun belangen. Hiermee is de aanbeveling om ook lokaal de dialoog verder aan te gaan en met name te gaan laten zien hoe stakeholders invloed hebben op de bedrijfsvoering en (MVO-) strategie. Momenteel scoort dat criterium slechts 24 procent.

3.5.7

Due dilligence

47/100 → Due diligence staat voor het ijverig onderzoeken of zich mogelijk schendingen voordoen in de leveranciersketen van een bedrijf, van grondstof tot halffabricaat. Met schendingen wordt bedoeld het niet naleven van wetgeving en internationale conventies op het gebied van mensenrechten, arbeidspraktijk, milieu en eerlijk zaken doen.

De meeste organisaties hebben wel een beeld van welke onderwerpen er spelen in hun keten (86 procent). Hoe er invloed kan worden uitgeoefend op de keten hebben bedrijven vaak minder scherp op het netvlies (43 procent). Bij het uitvoeren van due diligence hoort ook de werkwijze hoe er wordt geanticipeerd op mogelijke misstanden in de keten. Van de deelnemers laat 34 procent een duidelijk stappenplan zien voor het beïnvloeden van de gehele keten. Daarnaast constateren we dat circa 34 procent van de deelnemers laat zien de supply chain actief te monitoren. En tenslotte deelt slechts 14 procent ook daadwerkelijk resultaten en de uitkomsten hiervan.

Verbeterpunten:

- Meer inzichtelijk maken hoe men de leveranciersketen beïnvloedt om mensenrechtenschendingen en misstanden op het gebied van arbeidspraktijk en milieu tegen te

gaan, c.q. MVO te adresseren.

- Het ontsluiten van het mechanisme voor monitoring en het delen van de resultaten en uitkomsten.
- De analyse en aanpak ontwerpen voor meer dan alleen de directe leveranciers.
- Het wegen van arbeids- en mensenrechten bij indirecte leveranciers.

In §3.4.6 is al getoond dat organisaties die het due diligence-proces specifiek hebben doorlopen beter presteren op maatschappelijk verantwoord inkopen.

4. Overwegingen per Pijler

Hieronder volgt per pijler, Transparantie, Impact en Management, een beschouwing van de belangrijkste bevindingen uit deze derde meting, en van de aandachtspunten die daaruit voortvloeien.

4.1 Transparantie

Lokale MVO-verslaggeving

De moederorganisaties maken veelal een compleet MVO (ESG)-verslag, maar dat is geschreven vanuit een holistische, mondiale context en gaat daardoor niet in op lokale MVO-uitdagingen. Donaties in derdewereldlanden zijn geweldige initiatieven, maar lokale stakeholders willen ook weten hoe bevolkingsgroepen in Nederland, die zich nu de juiste medicijnen niet kunnen veroorloven, geholpen kunnen worden, hoe de problematiek rond weesgeneesmiddelen hier wordt aangepakt, of hoe lokaal de CO₂-uitdaging en de keten worden gemanaged. Wil een VIG-lid op lokaal niveau begrip creëren, dan is een lokale rapportage nodig: een samenspel tussen de programma's van het (internationale) hoofdkantoor die relevant zijn voor Nederland, gecombineerd met een lokale focus op onderwerpen als de CO₂-footprint van distributie en de betaalbaarheid van medicijnen in Nederland.

Daarbij blijft het vertellen van begrijpelijke, minder technische verhalen, en het plaatsen daarvan in een lokale context, een aandachtspunt. Zonder duiding gaan stakeholders er al snel van uit dat iets niet op orde is, ook wanneer dat niet zo is. Sinds de nulmeting is hier al beweging in gekomen: negen leden hebben inmiddels goedkeuring om hun lokale rapportage publiekelijk te delen in het MVO-Register, en de leden die dat doen scoren gemiddeld 78 procent. Een aantal bedrijven werkt het MVO-dossier bovendien gedurende het jaar actief bij, wat de druk en tijdsbesteding van een eindrapportage aanzienlijk vermindert.

4.2 Impact

Milieubelasting van geneesmiddelen

De milieubelasting van geneesmiddelen is een MVO-thema dat sterk in ontwikkeling is. Waar de focus nu nog voornamelijk ligt op de milieueffecten van het eindproduct, vraagt de impact van afbraakproducten (residuen) om nadere uitwerking. Voor stakeholders is het belangrijk te begrijpen dat de toelating van medicijnen aan strikte regelgeving gebonden

is; recepturen kunnen daardoor niet zomaar worden aangepast. De regierol ligt echter bij de fabrikanten: zij dienen door middel van gedegen onderzoek de milieueffecten van afbraakproducten in kaart te brengen. Een effectief instrument hiervoor is Product Stewardship, het principe dat producenten verantwoordelijk blijven voor de gehele levenscyclus van hun product (productie, gebruik en afvalfase). Door bestaande Product Stewardship-programma's te verbreden en de samenwerking te zoeken met ketenpartners en stakeholders, kan de milieubelasting van zowel medicijnen als hun afbraakproducten gericht worden teruggedrongen.

Klimaat en energie: lokale inspanning zichtbaar maken

Het MVO-thema 'klimaat en energie' is stevig verankerd binnen de organisatie. MVO-programma's worden centraal aangestuurd vanuit het (internationale) hoofdkantoor, inclusief voortgangsmonitoring en resultaatgerichte rapportages. Om deze positie te versterken, ligt de kans in het voortzetten van de bestaande programma's en het uitbreiden daarvan met een analyse van de indirecte ketenimpact (Scope 3). Daarnaast ligt een kans in het actiever rapporteren over de resultaten van lokale initiatieven, zoals mobiliteit en distributie, om zo de zichtbaarheid richting lokale stakeholders te vergroten. De footprint van de kantooromgeving en mobiliteit zal in het totaal niet de boventoon voeren, maar is wel belangrijk als visueel middel om te laten zien dat het reduceren van de CO₂-footprint de volle aandacht heeft.

Gezond en veilig werken: aandacht voor vitaliteit

Veilig werken is een volwassen MVO-aspect, gemanaged vanuit het (internationale) hoofdkantoor, inclusief meting van resultaten. Een aandachtspunt blijft om op lokaal niveau meer sturing te geven aan het onderwerp vitaliteit, en de resultaten daarvan ook te gaan delen.

Toegang tot betaalbare geneesmiddelen

De focus op toegang tot geneesmiddelen vanuit het (internationale) hoofdkantoor ligt vooral op lage- en middeninkomenslanden. Voor de moederorganisatie(s) ligt hier de kans om de

omvang van die programma's beter in context te plaatsen, een quote als "We hebben x gedoneerd aan..." spreekt immers maar beperkt tot de verbeelding. VIG-bedrijven in Nederland kunnen hun lokale maatschappelijke impact sterker voor het voetlicht brengen, met name rondom de samenwerking met overheden, zorgverzekeraars en andere partners. Actieve betrokkenheid bij het dossier 'toegang tot betaalbare geneesmiddelen' biedt een kans om via stakeholderdialogen het maatschappelijk begrip en het imago bij het grote publiek te versterken. De prioriteit ligt daarom bij het uitrollen van concrete lokale programma's, het kwantificeren van de resultaten en het transparant communiceren over deze projecten.

Maatschappelijk verantwoord inkopen (MVI)

Uit de meting blijkt dat bedrijven die het due diligence-proces specifiek hebben doorlopen, beter presteren op maatschappelijk verantwoord inkopen. MVI wordt voornamelijk gedragen door het (internationale) hoofdkantoor: het belang van het aspect wordt ingezien, maar de rapportage is vaak nog incompleet en het ontbreekt nog aan monitoring van de keten. Een aandachtspunt blijft dan ook om due diligence nauwgezet uit te voeren en van hieruit een gedegen stappenplan te ontwikkelen, inclusief het monitoren van leveranciers.

Van programma naar gemeten impact

Al met al is er over alle onderwerpen een groei van 2 procent te zien; klimaat en energie, en gezond en veilig werken, zijn met respectievelijk 6 en 4 procent het sterkst verbeterd, terwijl milieubelasting van geneesmiddelen, toegang tot betaalbare geneesmiddelen en maatschappelijk verantwoord inkopen met 1 tot 2 procent zijn gegroeid. Die groei komt vooral doordat leden meer maatregelen ontsluiten en programma's completer maken, geholpen door de metingen zelf (wat zijn de hiaten?), een scherpere lokale context (wat is relevant voor de organisatie?), inventarisatie (wat doen we al, maar rapporteren we nog niet?) en evaluatie (wat blijft er over en hebben we daar nog gegevens van?). Een enkel bedrijf heeft hiervoor meerdere medewerkers uit verschillende onderdelen van de organisatie ingezet om alle deelgebieden te belichten, wat tot een degelijk rapport heeft geleid.

Wat de programma's daadwerkelijk opleveren, blijft lastiger te duiden. Er zijn weliswaar kwantitatieve gegevens, maar die zijn vaak nog niet scherp of incompleet als naar het volledige onderwerp wordt gekeken. Een elektrisch wagenpark hebben en rapporteren over het percentage elektrische voertuigen is bijvoorbeeld geen gemeten impact, het toont alleen aan dat het programma bestaat. Rapporteren over het verbruik in kWh van deze voertuigen over de afgelopen twee jaar is dat wel. Een heldere, op de eigen context toegesneden definitie van wat als impact gerapporteerd moet worden, blijft dan ook een aandachtspunt.

4.3 Management

MVO-verantwoordelijkheid in de lokale organisatie

Hoewel het onderdeel management in algemene zin goed scoort, valt op dat verantwoordelijkheden diffuus zijn. Alle moederorganisaties hebben een specifieke afdeling die zich bezighoudt met MVO (ESG); op lokaal niveau geldt dat niet altijd. MVO is een taak die iemand erbij mag doen, en daar beperkt tijd voor heeft, en soms is het zelfs helemaal niet toegewezen. Een aandachtspunt is dan ook om taakuitvoering ten aanzien van MVO op lokaal niveau beter te borgen in de organisatie, met voldoende middelen om dit ook daadwerkelijk uit te voeren.

SMART-doelstellingen en sturing

Ten aanzien van de belangrijkste MVO-aspecten zijn veelal stevige ambities en langetermijndoelen terug te vinden. Deze veelal internationale ambities worden echter over het algemeen niet doorvertaald naar SMART kortetermijndoelstellingen, waardoor ook op lokaal niveau doelstellingen ontbreken, klimaat is hierop een positieve uitzondering. Dat gebrek aan scherpe doelstellingen werkt door in de managementaanpak en managementbeoordeling, die een relatief lage score laat zien: zonder een duidelijk beeld van wát er gemeten moet worden, blijft sturing lastig. Zodra de inhoudelijke context en de relevante deelgebieden scherper zijn gedefinieerd, bijvoorbeeld door maatschappelijke impact te verankeren in concrete management-KPI's, kan die sturing aanzienlijk worden versterkt.

Sturingsindicatoren die gekoppeld zijn aan specifieke deelthema's leveren dan niet alleen een basis voor heldere rapportage, maar ook lokale doelstellingen die naadloos aansluiten op de centrale corporate ambities.

Stakeholderdialoog in Nederlandse/Europese context

Zoals ook aangegeven bij transparantie is lokale stakeholderdialoog essentieel om begrip te creëren bij stakeholders en hiermee het imago van de farmaceutische sector te verbeteren. Een aandachtspunt blijft om lokale stakeholderdialoog explicieter te organiseren en zichtbaar te maken.

Bestuur

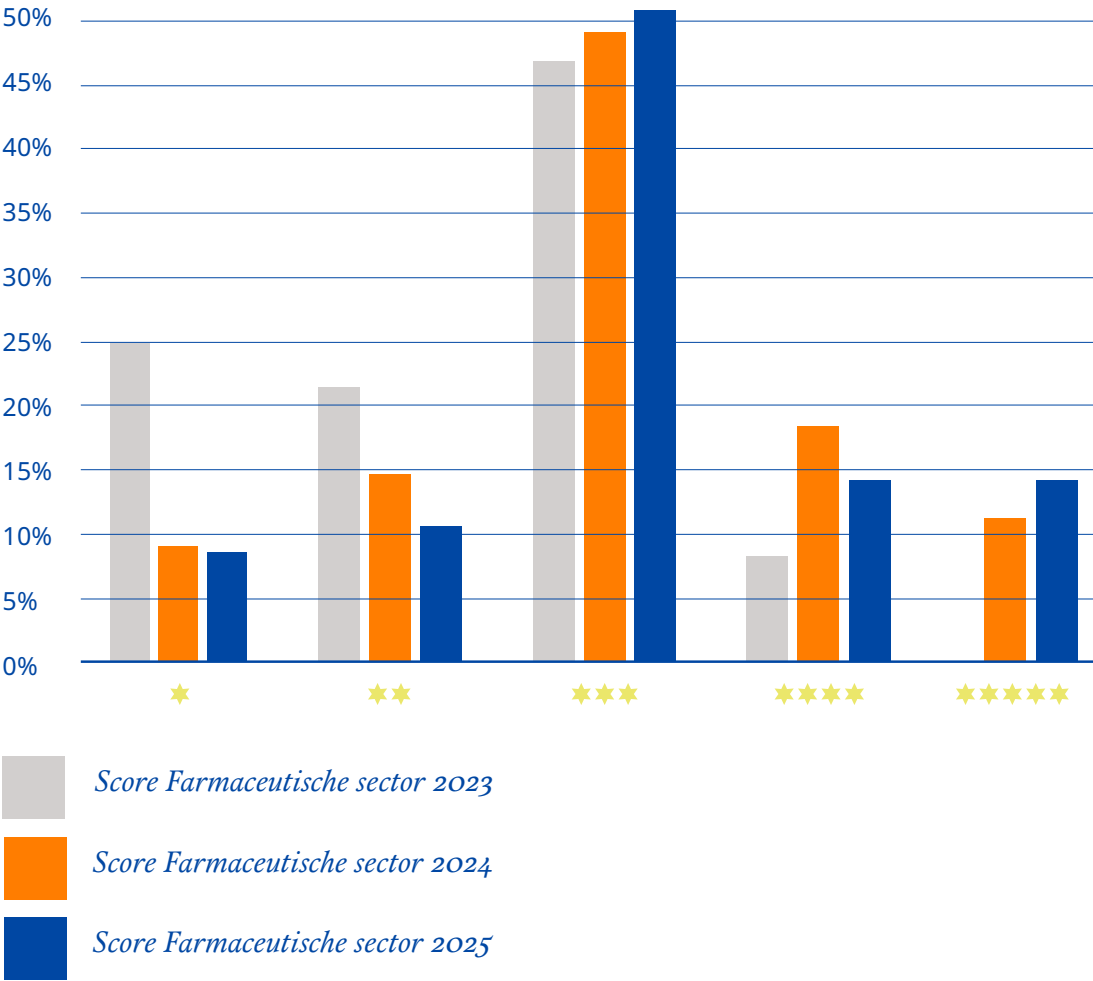
De wijze waarop leden hun lokale bestuur hebben ingericht, is verbeterd, toch kan de sector zich hier nog verder ontwikkelen, specifiek op hoe MVO-verantwoordelijkheden, inclusief strategie en management, formeel binnen de organisatie zijn belegd, en op het beschikbaar stellen van voldoende middelen om die strategie ten uitvoer te brengen.

5. Conclusies en aanbevelingen VIG leden

“Als prestaties worden gemeten, verbeteren ze. Wanneer prestaties worden gemeten en gerapporteerd, versnelt de snelheid van verbetering,” aldus de Britse statisticus Karl Pearson. De grafiek op deze pagina toont een vergelijking tussen de sterrenscore van de deelnemende VIG-leden van het afgelopen rapportagejaren (2023 - 2025).

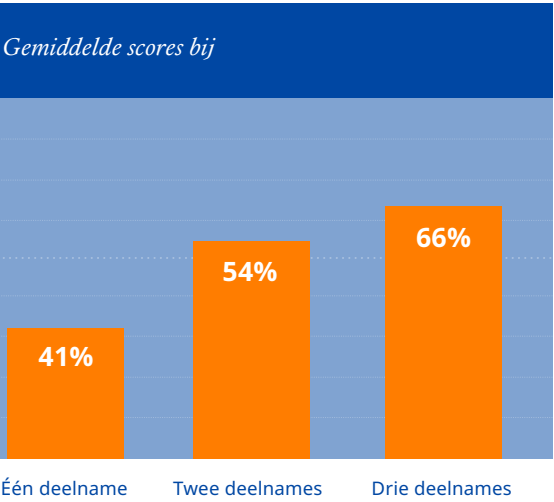
Benchmark - Grafiek

Meten werkt!

De praktijk bevestigt de wet van Pearson. We zien vanuit de derde meting dat de prestaties zijn verbeterd: een gemiddelde stijging van 2 procent ten opzichte van 2024 en 13 procent ten opzichte van de nulmeting. Die positieve tendens zet door, maar vlakt wel af, het laaghangende fruit is op onderwerpen als klimaat en vitaliteit grotendeels geplukt, en verdere groei vraagt om gerichtere actie. De conclusies en aanbevelingen uit deze meting vormen het startsein om die volgende stap te zetten.

Actieve deelname loont aantoonbaar: leden die aan alle metingen meededen stegen 18 procent (score 66 procent, 4 sterren), bij twee deelnames was dat 9 procent (54 procent, 3 sterren), tegenover 41 procent (2 sterren) bij een eenmalige deelname. Actief bijwerken en aandacht voor ESG leveren dus resultaat op.

Na drie metingen is er voldoende historische data om niet alleen de voortgang per pijler te duiden, zoals in het vorige hoofdstuk, maar ook de rode draad over de volle breedte te trekken. Hieronder volgen de constatering die uit deze drie jaar naar voren komen, en de vervolgstappen die daaruit voortvloeien.

5.1
Constateringen

Een logische vervolgstap op de organisatorische borging is de overstap van een procesmatige managementmeting naar de implementatie van concrete impact-KPI's. De historische data onderstreept de directe meerwaarde van deze continue inzet.

Meetbare progressie door actieve deelname

Zoals hierboven beschreven laten leden die actief en herhaaldelijk deelnemen een duidelijk hogere score zien dan leden die eenmalig hebben gerapporteerd. Dat verschil is geen toeval: actief bijwerken, ontwikkelen en verankeren

van ESG-beleid leidt direct tot een hoger MVO-volwassenheidsniveau. Voortgang blijkt zo vooral een kwestie van consistente inzet, niet van eenmalige inspanning.

Transparantie als prestatie-aanjager

Leden die hun lokale rapportage openbaar maken behalen de hoogste gemiddelde score (78 procent). Publieke verantwoording via toegankelijke Nederlandse MVO-verslagen versterkt niet alleen het begrip bij stakeholders, maar jaagt kennelijk ook de interne prestaties aan: wie zich transparant opstelt, legt zichzelf daarmee ook een norm op.

Gerichte capaciteitsoptimalisatie

Voor onderwerpen die aantoonbaar onder controle zijn (klimaat & vitaliteit), met stabiele KPI-scores en geborgde processen, volstaat een geconsolideerde rapportage op hoofdlijnen. De tijd en middelen die daarmee vrijkomen, kunnen gericht worden ingezet om opkomende en complexere duurzaamheidsvraagstukken te adresseren.

Deze drie constatering laten samen zien dat het actief bijwerken, ontwikkelen, bewust delen en verankeren van ESG-thema's aantoonbaar resultaat oplevert. Door deze harde data transparant te communiceren binnen de vijf inhoudelijke impactthema's: milieubelasting; klimaat; vitaliteit; toegang tot betaalbare geneesmiddelen; en maatschappelijk verantwoord inkopen, kan de stakeholderdialoog worden versterkt en het publieke vertrouwen worden vergroot. Bovendien maakt strakke KPI-sturing het mogelijk om dossiers die geborgd en 'onder controle' zijn efficiënter te rapporteren, waardoor organisatorische ruimte ontstaat om nieuwe maatschappelijke thema's actief op te pakken.

5.2
Vervolgstappen

De evolutie van managementmeting naar KPI-gestuurde impactmeting verbindt de pijlers Transparantie, Impact en Management tot één integraal sturingsmodel. Dat model bestaat uit drie stappen.

Van proces naar impact

Actie: Koppel concrete lokale KPI's aan de vijf impactthema's en stel per KPI een SMART-doelstelling op.

Doel: Maatschappelijke waarde borgen in de organisatiestructuur, en deze hard kunnen onderbouwen in plaats van te blijven steken in procesmatige rapportage.

Transparantie als vliegwiel voor vertrouwen

Actie: Deel meetresultaten en MVO-verhalen actief, en organiseer stakeholderdialogen waarin deze resultaten worden toegelicht.

Doel: Begrip creëren bij belanghebbenden door keuzes en prestaties in een heldere, lokale context te plaatsen, wat, zoals de constatering laten zien, tegelijk de eigen prestaties versterkt.

Gerichte focus en capaciteitsoptimalisatie

Actie: Rapporteer over onderwerpen die aantoonbaar onder controle zijn op hoofdlijnen.

Doel: Ruimte en middelen vrijmaken om opkomende vraagstukken de aandacht te geven die ze verdienen.

TIM-kaart Farmaceutische Industrie - Handel

Het handelen en leveren van geneesmiddelen.
 De TIM-kaarten van Stichting MVO-Register maken maatschappelijk verantwoord ondernemen toegankelijk en implementeerbaar voor alle organisaties. Een TIM-kaart laat zien welke MVO aspecten het meest relevant zijn per bedrijfstak. Meer weten? Vraag een account aan via www.mvo-register.nl en ga naar de resources.

Hieronder treft u de belangrijkste MVO-aspecten voor deze categorie. Dit is geen volledig overzicht van 'alle' relevante onderwerpen. De MVO-onderwerpen zijn door het MVO-Register geselecteerd op basis van marktanalyse en deskundigheid. De significantie van MVO-onderwerpen kan variëren per bedrijf; onderwerpen kunnen worden toegevoegd of verwijderd.

Milieu

Gebruik en milieubelasting geneesmiddelen

Mens en milieu worden beïnvloed door werkbare stoffen in geneesmiddelen en omgekeerd. De farmaceutische industrie kan bijdragen aan het verkleinen van de impact van geneesmiddelen op het milieu. Denk aan het voorkomen van overmatig gebruik van geneesmiddelen inclusief voorlichting aan consumenten betreft het afvoeren van geneesmiddelen.

ISO 26000 Classificatie: Voorkomen van milieuvervuiling – product/dienst:	SDG Classificatie: Verzeker toegang tot duurzaam beheer van water en sanitair voor iedereen.	SDG Classificatie: Verzeker duurzame consumptie-, en productiepatronen.
--	---	--

Klimaat & energie

Broeikasgassen zoals CO₂ zijn de grootste reden voor klimaatverandering. Dit onderwerp gaat over het verlagen van de CO₂-voetafdruk van de organisatie door de energievraag te reduceren, energie-efficiëntie toe te passen en hernieuwbare energie te gebruiken voor gebouwen, distributie en mobiliteit.

ISO 26000 Classificatie: Klimaatverandering – bedrijf	SDG Classificatie: Verzeker toegang tot betaalbare, betrouwbare, duurzame en moderne energie voor iedereen.	SDG Classificatie: Neem dringend actie om klimaatverandering en haar impact te bestrijden.
--	--	---

Sociaal

Gezond en veilig werken

Mensen worden tijdens het werk blootgesteld aan diverse arbeids- en gezondheidsrisico's. Werkgevers kunnen deze risico's beperken voor medewerkers en externe inhuur, bijvoorbeeld gerelateerd aan zwaar fysiek werk, werken met machines en mogelijk chemicaliën. Een werkgever kan maatregelen nemen om een veiligheid van (externe) werknemers te garanderen, werkgerelateerd letsel of ziekte te voorkomen, en vitaliteit te stimuleren.

ISO 26000
Classificatie:

Gezondheid en veiligheid op het werk – bedrijf

SDG
Classificatie:

Bevorder aanhoudende, inclusieve en duurzame economische groei, volledige en productieve tewerkstelling en waardig werk voor iedereen.

Bestuur

Toegang tot betaalbare geneesmiddelen

De toenemende druk op zorgkosten is een maatschappelijk probleem. De farmaceutische industrie heeft een rol in het betaalbaar houden van geneesmiddelen en heeft tevens ze een verantwoordelijkheid om ook geneesmiddelen te ontwerpen en produceren voor minder gangbare ziektes. Een organisatie kan keuzes maken in het enerzijds betaalbaar houden van geneesmiddelen en anderzijds ervoor te zorgen dat ook minder gangbare geneesmiddelen beschikbaar zijn voor consumenten.

ISO 26000
Classificatie:

Gezondheid – bedrijf

SDG
Classificatie:

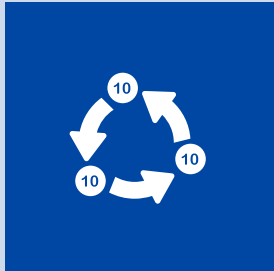

Verzeker een goede gezondheid en promoot welvaart voor alle leeftijden.

Maatschappelijk verantwoord inkopen

Leveranciersketens van producten en materialen hebben MVO-risico's, zoals oneerlijke beloning, gevaarlijke arbeidsomstandigheden, gedwongen- of kinderarbeid, corruptie, vervuiling, ontbossing, landonteigening en andere schendingen van mensenrechten. Als bedrijven dergelijke risico's identificeren dan kunnen zij hun invloed gebruiken en actief bezig gaan om deze onderwerpen bespreekbaar te maken en te gaan verbeteren (ook voor toeleveranciers).

ISO 26000
Classificatie:

Het bevorderen van maatschappelijke verantwoording in de waardeketen – supply chain

SDG
Classificatie:

Beëindig armoede overal en in al haar vormen.

SDG
Classificatie:

Bevorder aanhoudende, inclusieve en duurzame economische groei, volledige en productieve tewerkstelling en waardig werk voor iedereen.

TIM-kaart Farmaceutische Industrie - Productie

Het produceren en leveren van geneesmiddelen.

De TIM-kaarten van Stichting MVO-Register maken maatschappelijk verantwoord ondernemen toegankelijk en implementeerbaar voor alle organisaties. Een TIM-kaart laat zien welke MVO-aspecten het meest relevant zijn per bedrijfstak. Meer weten? Vraag een account aan via www.mvo-register.nl en ga naar de resources.

Hieronder treft u de belangrijkste MVO-aspecten voor deze categorie. Dit is geen volledig overzicht van 'alle' relevante onderwerpen. De MVO-onderwerpen zijn door het MVO-Register geselecteerd op basis van marktanalyse en deskundigheid. De significantie van MVO-onderwerpen kan variëren per bedrijf, onderwerpen kunnen worden toegevoegd of verwijderd.

Milieu

Productie en milieubelasting geneesmiddelen

Mens en milieu worden beïnvloed door werkbare stoffen in geneesmiddelen en omgekeerd. De farmaceutische industrie kan bijdragen aan het verkleinen van de impact bij productie van geneesmiddelen op het milieu. Denk bijvoorbeeld aan het vermijden van chemicaliën en afbraakproducten van geneesmiddelen die in het oppervlaktewater terecht komen of anderszins het milieu negatief kunnen beïnvloeden en het voorkomen van lozingen en verspilling.

ISO 26000
Classificatie:

Voorkomen van milieu- vervuiling – product/dienst:

SDG
Classificatie:

Verzekeren toegang tot duurzaam beheer van water en sanitair voor iedereen.

SDG
Classificatie:

Verzekeren duurzame consumptie-, en productiepatronen.

Klimaat & energie

Broeikasgassen zoals CO₂ zijn de grootste reden voor klimaatverandering. Dit onderwerp gaat over het verlagen van de CO₂-voetafdruk van de organisatie door de energievraag te reduceren, energie efficiëntie toe te passen en hernieuwbare energie te gebruiken voor het productieproces, gebouwen, distributie en mobiliteit.

ISO 26000
Classificatie:

Klimaatverandering – bedrijf

SDG
Classificatie:

Verzekeren toegang tot betaalbare, betrouwbare, duurzame en moderne energie voor iedereen.

SDG
Classificatie:

Neem dringend actie om klimaatverandering en haar impact te bestrijden.

Sociaal

Gezond en veilig werken

Mensen worden tijdens het werk blootgesteld aan diverse arbeids- en gezondheidsrisico's. Werkgevers kunnen deze risico's beperken voor medewerkers en externe inhuur, bijvoorbeeld gerelateerd aan zwaar fysiek werk, werken met machines en mogelijk chemicaliën. Een werkgever kan maatregelen nemen om een veiligheid van (externe) werknemers te garanderen, werkgerelateerd letsel of ziekte te voorkomen, en vitaliteit te stimuleren.

ISO 26000
Classificatie:

Gezondheid en veiligheid op het werk – bedrijf

SDG
Classificatie:

Bevorder aanhoudende, inclusieve en duurzame economische groei, volledige en productieve tewerkstelling en waardig werk voor iedereen.

Bestuur

Toegang tot betaalbare geneesmiddelen

De toenemende druk op zorgkosten is een maatschappelijk probleem. De farmaceutische industrie heeft een rol in het betaalbaar houden van geneesmiddelen en heeft tevens een verantwoordelijkheid om ook geneesmiddelen te ontwerpen en produceren voor minder gangbare ziektes. Een organisatie kan keuzes maken in het enerzijds betaalbaar houden van geneesmiddelen en anderzijds ervoor zorgen dat ook minder gangbare geneesmiddelen beschikbaar zijn voor consumenten.

ISO 26000
Classificatie:

Gezondheid – bedrijf

SDG
Classificatie:

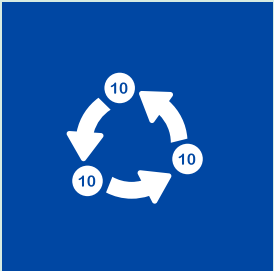

Verzeker een goede gezondheid en promoot welvaart voor alle leeftijden.

Maatschappelijk verantwoord inkopen

Leveranciersketens van producten en materialen hebben MVO-risico's, zoals oneerlijke beloning, gevaarlijke arbeidsomstandigheden, gedwongen- of kinderarbeid, corruptie, vervuiling, ontbossing, landonteigening en andere schendingen van mensenrechten. Als bedrijven dergelijke risico's identificeren dan kunnen zij hun invloed gebruiken en actief bezig gaan om deze onderwerpen bespreekbaar te maken en te gaan verbeteren (ook voor toeleveranciers).

ISO 26000
Classificatie:

Het bevorderen van maatschappelijke verantwoording in de waardeketen – supply chain

SDG
Classificatie:

Beëindig armoede overal en in al haar vormen.

SDG
Classificatie:

Bevorder aanhoudende, inclusieve en duurzame economische groei, volledige en productieve tewerkstelling en waardig werk voor iedereen.

TIM-kaart Farmaceutische Onderzoek & Ontwerp

Het onderzoeken, ontwerpen en ontwikkelen van geneesmiddelen.
De TIM-kaarten van Stichting MVO-Register maken maatschappelijk verantwoord ondernemen toegankelijk en implementeerbaar voor alle organisaties. Een TIM-kaart laat zien welke MVO-aspecten het meest relevant zijn per bedrijfstak. Meer weten? Vraag een account aan via www.mvo-register.nl en ga naar de resources.

Hieronder treft u de belangrijkste MVO-aspecten voor deze categorie. Dit is geen volledig overzicht van 'alle' relevante onderwerpen. De MVO-onderwerpen zijn door het MVO-Register geselecteerd op basis van marktanalyse en deskundigheid. De significantie van MVO-onderwerpen kan variëren per bedrijf, onderwerpen kunnen worden toegevoegd of verwijderd.

Milieu

Productie en milieubelasting geneesmiddelen

Mens en milieu worden beïnvloed door werkbare stoffen in geneesmiddelen en omgekeerd. Bij productonderzoek en -ontwerp kan de farmaceutische industrie bijdragen aan het verkleinen van de impact van geneesmiddelen op het milieu. Denk bijvoorbeeld aan de neveneffecten van de grondstoffen in kaart brengen, het vermijden van chemicaliën en microplastics, het gebruik van afbreekbare stoffen, diervriendelijke testmethoden en het vermijden van afbraakproducten van geneesmiddelen die in het oppervlaktewater terecht komen of anderszins het milieu negatief kunnen beïnvloeden.

ISO 26000
Classificatie:

Voorkomen van milieuvuiling – product/dienst:

SDG
Classificatie:

6 SCHOO N WATER EN SANITAIR
Verzek er toegang tot duurzaam beheer van water en sanitair voor iedereen.

SDG
Classificatie:

12 VERANTWOORDE CONSUMPTIE EN PRODUCTIE
Verzek er duurzame consumptie-, en productiepatronen.

Klimaat & energie

Broeikasgassen zoals CO₂ zijn de grootste reden voor klimaatverandering. Dit onderwerp gaat over het verlagen van de CO₂-voetafdruk van de organisatie door de energievraag te reduceren, energie-efficiëntie toe te passen en hernieuwbare energie te gebruiken voor gebouwen en mobiliteit.

ISO 26000
Classificatie:

Klimaatverandering – bedrijf

SDG
Classificatie:

7 BETAALBARE EN DUURZAME ENERGIE
Verzek er toegang tot betaalbare, betrouwbare, duurzame en moderne energie voor iedereen.

SDG
Classificatie:

13 KLIMAATACTIE
Neem dringend actie om klimaatverandering en haar impact te bestrijden.

Sociaal

Gezond en veilig werken

Mensen worden tijdens het werk blootgesteld aan diverse arbeids- en gezondheidsrisico's. Werkgevers kunnen deze risico's beperken voor medewerkers en externe inhuur, bijvoorbeeld gerelateerd aan zwaar fysiek werk, werken met machines en mogelijk chemicaliën. Een werkgever kan maatregelen nemen om een veiligheid van (externe) werknemers te garanderen, werk gerelateerd letsel of ziekte te voorkomen, en vitaliteit te stimuleren.

ISO 26000
Classificatie:

Gezondheid en veiligheid op het werk – bedrijf

SDG
Classificatie:

Bevorder aanhoudende, inclusieve en duurzame economische groei, volledige en productieve tewerkstelling en waardig werk voor iedereen.

Bestuur

Toegang tot betaalbare geneesmiddelen

De toenemende druk op zorgkosten is een maatschappelijk probleem. De farmaceutische industrie heeft een rol in het betaalbaar houden van geneesmiddelen, en tevens heeft ze een verantwoordelijkheid om ook geneesmiddelen te ontwerpen en produceren voor minder gangbare ziektes. Een organisatie kan keuzes maken in het enerzijds betaalbaar houden van geneesmiddelen en anderzijds ervoor te zorgen dat ook minder gangbare geneesmiddelen beschikbaar zijn voor consumenten.

ISO 26000
Classificatie:

Gezondheid – bedrijf

SDG
Classificatie:

Verzekeren een goede gezondheid en promoten welvaart voor alle leeftijden.

Klinische onderzoek

Geneesmiddelen dienen veilig te zijn. Ook in de onderzoek- en ontwikkelfase van geneesmiddelen dienen bedrijven de juiste voorlichting te geven bij klinische tests: de juiste voorlichting, potentiële neveneffecten en gevolgen. Tevens zal een verantwoorde organisatie transparant zijn over de resultaten van tests en gevolgen voor de betreffende deelnemers.

ISO 26000
Classificatie:

Bescherming consumenten-gezondheid en veiligheid – product/dienst

SDG
Classificatie:

Verzekeren een goede gezondheid en promoten welvaart voor alle leeftijden.

